

Največji slovenski dnevnik
v Zedinjenih državah
Velja za vse leto ... \$3.50
Za pol leta \$2.00

GLAS NARODA

List slovenskih delavcev v Ameriki.

The largest Slovenian daily
in the United States
Issued every day except Sundays
and Legal Holidays.
50,000 Readers

Telephone: CORTLANDT 4687. Entered as Second Class Matter, September 21, 1903, at the Post Office at New York, N. Y., under the Act of Congress of March 3, 1879. Telephone: CORTLANDT 4687.

NO. 206. — ŠTEV. 206. NEW YORK, TUESDAY, SEPTEMBER 3, 1918. — TOREK, 3. SEPTEMBRA, 1918. VOLUME XXVI. — LETNIK XXVI.

Predsednikova proklamacija glede registracije

Washington, D. C., 31. avgusta. — Potem, ko je navedel vse pomanjšanosti, tikajoče se registracije, je podal predsednik naslednjo izjavo:

—Pred petnajstimi meseci so se registrirali ljudje v starosti od 21. do 45. let. Pred tremi meseci so se oni, ki so ravnokar dospeli v dobo 21. let. Preostanjo še vključiti morajo, ki so stari med 18. in 45. letom.

To ni nikakoli nova politika. Pred sto leti in četrt, so oni, kojim je bila dana naloga organizirati deželo za obrambo in varnost naroda, odločili, da morajo vsi telesno sposobni moške v starosti od 18. do 45. let v vojaško službo. Mi izpolnjujemo sedaj obveznosti, katere so izvršili naši predniki tedaj, obvenost, ki je veljavna v naših narodnih napravah od onega časa pa do sedaj.

Mi slovesno prisegamo, da mora priti odlična zmaga z orožjem ter vsled tega namenoma posvečujemo večji del svoje vojaške sile naroda v svrhu in izvršenje tega cilja.

Mlajši moške so bili od prvega trenutka naprej pripravljeni oditi na fronto. Pristopili so prostovoljno v vrste armade kot se nikdaj prej z ozirom na število. Njih mladostno navdušenje, njih moško hrepenenje, njih duh povzroča občudovanje pri vseh, ki so jih videli v dejanskem boju.

Oni pa se ne oziirajo le na to, da služijo v tej veliki vojni, temveč jih navdajajo tudi spomini kateri so na stoletje njih navdajali in jih bodo tudi navdajali skozi bodoča leta, namreč spomini, na dan in na veliko službo, katero so izvršili za svojo deželo in za čoveštvo sploh.

Možje starejše dobe, kateri bodo vpoklicani sedaj, bodo morali spoznati, da je njihov glavni cilj trdni sklep onih poprej, ki so se spoznavali vso globlino in slovesni pomen naloge, katero imajo izvršiti.

Potem ko so si vstanovili svoje mesto v svojih odnosnih občinah; potem, ko so prevzeli doma težjo odgovornost življenja v marsikaterem oziru, oziirajoč se nazaj na častne spemine v civilnem in industrialnem življenju, bodo spoznali oni kot mogoče nikdo drugo, da je njih lastna sreča in sreča vseh, ki so jim dragi, stavljeni na tehtnico v tej vojni za pravico. Vedeli bodo, da je dolžnost, ki se jim stavi nasproti sedaj, poveljujoča dolžnost njih življenja.

Oni vedo, da je to boj naroda in da zahteva ta boj mobilizacijo in združenje vse naših virov vsake vrste. Smatrali bodo ta poziv kot končni poziv svojega dne ter mu sledili temu primerno.

Le del onih, ki se bodo registrirali, bo pozvan pod orožje. Oni, ki niso telesno sposobni, bodo oproščeni. Oproščeni bodo nadalje oni, ki so tuji podaniki. Oproščeni bodo oni, kateri se ne sme odvzeti od njih sedanjih odgovornosti. Oproščeni pa bodo predvsem oni, katerih se ne sme vzeti civilnim in industrialnim nalogam doma, od kateri nalog je odvisen uspeh naših armad in toliko meri kot od mož, ki se nahajajo na fronti. Vse pa je treba registrirati v namenu, da se izvrši izbiranje za vojaško službo na inteligentni in popolnoma pravičen način.

To bo naš končni dokaz lojalnosti, dokaz demokracije in volje do zmage, naše slovesno obvestilo na naslov celega sveta, da smo absolutno edini v skupnem sklepu in namenu. To je poziv na dolžnost, kateremu se mora odzvati vsak edini moški v deželi in sicer s zavestjo, da igra pri tem svojo lastno ulogo in sicer za vdejevanje velike stvari, za katero se je žrtvovalo skupno sreča vsakega človeka.

Oficijelna poročila

Francosko poročilo.

Pariz, Francija, 2. septembra. Nočno. — Telo dneva so naše čete, ki so včeraj popoldne prekorale Canal du Nord nasproti Nesle, napredovale iztočno od Kanala ter zasedle zapadno obronke grča št. 77.

Med Ailette in Aisne smo napredovali na vzhodni iztočno od Crecy-al-Mont in Juigny, kljub silnemu odporu sovražnika. Zasedli smo Terny-Sorny ter napredovali severno od Crouy.

Dnevno poročilo. — V okraju Canal du Nord je bila artilerijska delavnost kaj živahna. Francozi so zavrnili dva protinapada, katere je vprizoril sovražnik na vas Champagny ter vstajali v svojih pozicijah.

V pokrajini pri Ailette so francoski oddelki nanovo napredovali v gozdu zapadno od Coney-le-Chateau ter iztočno od Pont St. Mard. V rokah Francozov je ostalo sto ječnikov.

V Champagne je ostal brezuspešen napad, katerega je vprizoril sovražnik v okraju Auberive.

Angleško poročilo.

London, Anglija, 2. septembra. Nočno. — Danes zjutraj so kanadske in angleške čete, v spremstvu tankov napadle ob Arras-Cambrai cestni ter zavzele na široki fronti del mogočnega organiziranega obrambnega sistema, ki je znan kot Drocourt-Queant črta in ki leži južno od reke Scarpe.

Sovražnik je držal te zakope z veliko silo ter nudi našemu napredovanju odločen odpor. Na ce-

AMERIŠKI VOJAKI ZA FRONT O.

Atentat na Lenina

mur je imel slednji velike izgube. Tekom dneva nam je padlo v roke več tisoč ječnikov.

Naše patrle so napredovale v smeri proti Lens. Na fronti ob Lys so naše čete pridobile na ozemlju ter ostale v stalnem stiku s sovražnikom.

Nemško poročilo.

Berlin, Nemčija, 2. septembra. Nočno. — Angleži so vprizorili napad med Scarpe in Somme. Južno-iztočno od Arras ter severno od Peronne so pridobili na ozemlju. Naše rezerve pa so njih napredovanje ustavile. Na obeh straneh Bapaume se je zavrnilo navale sovražnika.

Med Oise in Aisne so vprizorili Francozi napade tekom popoldne in sicer po mečih, artilerijskih pripravah.

Dnevno poročilo. — Fronta bavarskega princa Rupprechta ter generala von Boehn. — Vršili so se boji prednjih straž na obeh straneh Lys.

Med Scarpe in Somme nadaljujejo Angleži s svojimi napadi na fronti 5 kilometrov. Učinkovanje našega artilerijskega ognja proti četam, katere je postavil sovražnik južno-iztočno od Arras ter na obeh straneh Bapaume, je veliko pripomoglo, da se je zavrnilo na pad.

Najostrejšje točke boja so bile pri Hendeourt in Moreuil, na polju iztočno od Bapaume. Sovražnik je severno od Bapaume dobil na ozemlju v smeri proti Cagnicourt. Potom našega protinapada se ga je potisnilo nazaj proti Hendeourt. Krog Moreuil so se vršili dolgo časa boji. Kraj je ostal v naši posesti.

Na obeh straneh Vaulx-Drancourt se je izločilo najad s tanki, katerega je vprizoril sovražnik.

Južno-iztočno od Bapaume smo zavrnili neki napad sovražnika, katerega se je koncentriralo proti Villers-au-Flos.

Severno od Somme smo sovražnika, ki je potiskal naprej od zjutraj, ustavili na črti pri Sailly-Saillisel, St. Pierre-Vaast ter iztočno od Mont St. Quentin.

Sovražnik je zasedel Peronne. Na obeh straneh Nesle je nadaljeval sovražnik s svojimi napadi. Po velikanskem obstreljevanju je skušal z globokimi masami infanterije prodrati skozi naše pozicije ob kanalu.

Severno od Nesle-Ham železnice je odbil 56. infanterijski polk vse naskoke sovražnika.

Južno od Nesle-Ham železnice so brandenburške in šlezjske čete zavrnile vse naskoke sovražnika. Izjalovili so se francoski napadi, katere se je vprizorilo na večer južno od Lebrement.

Na obeh straneh Noyon je napadla 31. avgusta sovražna infanterija, ki je imela velike izgube. Med Oise in Aisne se je bojna delavnost omejevala na artilerijske dvoboje.

Zavrnilo se je mogočne napade, katere je vprizoril sovražnik na Ailette planoti ter severno od Soissons.

Poročila si zelo nasprotujejo. — Kodanjsko poročilo o njegovi smrti. — Ime napadalke je Dora Kaplan.

Amsterdam, Nizozemsko, 31. avgusta. — Nikolaj Lenin je bil smrtno nevarno ranjen pri atentatu, ki so ga vprizorili nani. Moskova poročila pravijo, da je le malo upanja, da bi ostal pri življenju. Ranjen je bil dvakrat. — Prva krogla se mu je zadržila v hrbet ter mu razkrala kost na rami. Druga krogla mu je šla skozi pljuča.

Poročila, ki se tičejo atentata, si zelo nasprotujejo.

V naslednjem navajamo tri brzojavke:

Amsterdam, Nizozemsko, 2. septembra. — Iz nekega poročila, ki ga je poslala danes sem oficijelna brzojavna agencija, je razvidno, da je Nikolaj Lenin, ruski ministrijski predsednik, na katerega je streljala v petek ponoči neka ruska revolucionarka, izven nevarnosti.

Kodanj, Dansko, 2. septembra. Današnja petrograjska brzojavna poročila naznajo, da je Nikolaj Lenin mrtav. Podlegel je ranam, katere mu je zadala v petek v Moskvi neka revolucionarka.

Zaprli so Doro Kaplan, mlado rusko revolucionarko, o kateri zatrjujejo oblasti, da je vprizorila atentat na Nikolaja Lenina. Rojena je bila v Kijevu in se je dejansko vdeležila kampanje, katere namen je bil strmoglaviti carja. Leta 1907 je bila zaprta, ker je hotela zaklati načelnika carjeve tajne policije.

Podrobnosti o atentatu na Lenina še niso dospel.

London, Anglija, 2. septembra. Nikolaj Lenin ni mrtav, toda njegovo zdravstveno stanje je zelo nevarno. Poročila o Leninovi smrti, ki je dospel iz Kodanja ni bilo potrjeno iz nobenega vira.

Nikolaj Lenin, boljševiški ministrijski prednik, o katerem se je poročalo včeraj, da je umrl, vsled ran, ki jih je dojel pri strmoglavitvi carja, je dejanski zval Vladimir Iljič Urganov. Rodil se je kot otrok plemiškega v Simbirsku v vzhodno-evropski Rusiji krog leta 1870. Izgubljen je bil iz Rusije leta 1913 radi svojega radikalnega delovanja ter se je vrnil v Rusijo po strmoglavljenju Romanova četrta leta 1917. Pri njegovem povratku ga je pozdravila skupina njegovih prejšnjih sotovarišev kot oprostitelja in voditelja. Tekom cele dobe demokratske vlade in pozneje tekom vodstva Kerenškega, je nadaljeval Lenin s svojimi radikalnimi delovanji ter povzročal številne revolte med družabnimi razredi, pri čemer je zahteval vstanovljenja radikalne vlade.

Pod njegovim vodstvom se je ojačila sila maksimalstov, dokler ni v juliju preteklega leta vlada Kerenškega odredila njegovo aretacijo.

Lenina so skozi mesece v Rusiji in po celem svetu smatrali za agenta nemške vlade. Dokaži, katere so naši in preiskavani carjeve lastnine, so kazali dejstvo, da je bil Malinovski, ki je bil vodja socialnih demokratov v tretji ruski dumi leta 1912 nemški agent in da je bil ravno ta Malinovski ob onem času znan kot desna roka Lenina. To razmerje z Berlinom obremenjuje z drugimi dejstvi, s katerimi je bil Leninov znan kot desna roka Lenina. To razmerje z Berlinom obremenjuje z drugimi dejstvi, s katerimi je bil Leninov znan kot desna roka Lenina.

— Sprva je bilo videti, kot da je ta vojna le obramba proti vojaškemu nasilju Nemčije. Belgija je bila zavojevana, Francija prepuščena in Nemčija je bila na delu kot v letih 1866 in 1870, da izvede svojo ambicijo v Evropi. Vsled tega je bilo treba nastopiti proti njeni sili z našo silo.

Sedaj pa je jasno, da je ta vojna več kot namen, da se izpremeni takozvano ravnotežje sil v Evropi.

Kot se razvija sedaj, je vcarila Nemčija na to, kar si želi vsak prost človek, in kar more imeti — na pravico, da določi svojo lastno asodo in da vsrta pri zahtevi, da vrši vlada svojo oblast za njega, ne pa za privatne in sebične interese vladujočega razreda.

To je vojna, vojevana v namenu, da se zagotovi narodom sveta varnost proti vsaki taki sili kot jo predstavlja nemška avtokracija. To je vojna emancipacije. Dokler je ne izvožimo, bi morali vsi ljudje vsepovsod živeti v stalnem strahu za svoje življenje in v stalnem strahu za svoje dnevno delovanje. Vedeli bi namreč, da so vlade njihovih mojstri, ne pa njih služabniki.

To je vsled tega vojna vseh vojn, koje vporabi bi morali podpisati vsi s združenimi silo. Svet ne more biti varen, ljudje in njih življenje ne morejo biti varni in pravice nobenega človeka ne morejo biti zagotovljene vsprko vlade in mojmstva namovolnih skupin ter posebnih interesov kot so predstavljeni v vladah Nemčije in Avstrije. Ti interesi so dovedli tri dve državi v vojno in tem interesom se dovoljuje kontrolirati usode in dnevno srečo ljudi in narodov, dočim se pošteni moške prizadevajo in se bore za srečo teh narodov.

Vi poznate naravo te vojne. To je vojna, katero mora podpisati industrija. Domača armada delavcev je prav tako važna in bistvena kot je armada borečih se mož na daljnih poljih dejanske vojne. Delavca pa se ne potrebuje le tako zelo kot vojaka. To je njegova vojna. Vojak je edinole njegov predstavitelj in zastopnik.

Izognenje bi ogrožalo vse, za kar se bori delavec in za kar se je boril in smatral za drago, odkar je prvič napočila svoboda ter se pričel njegov boj za pravico.

Vojaki na fronti vedo to. To krepi njih moč in o tem razmišljajo. Oni so pravi križarji, oni se ne bore za sebične prednosti svojega lastnega naroda. Zaničevali bi vsakega, ki bi se boril za sebične prednosti katerekakoli naroda. Svoja življenja žrtvujejo, da bodo domovi vsepovsod, kot so domovi, katera ljubijo v Ameriki, posvečeni in varni in da bodo ljudje prosti vseh težkoč, zahtevajo biti prosti.

Borijo se za ideale svoje lastne dežele, — za velike ideale, nemrtne ideale, ideale, ki bodo osvetlili pot za vse ljudi, ki hočejo pravico in ki hočejo živeti z dvignjenimi glavami ter oproščeni duhom. To je vzrok, da se borijo s slovesnim navdušenjem in da so nepremagljivi.

Vsled tega naj bo ta dan posvečenja ne le glede tega, kar nameravamo, temveč dan obnove in jasnega sklera, da se hočemo posvetiti sami brez preostanka in brez mere v veliki nalogi, katero sta sta zadala naša dežela in ves svet, da se namreč oprostimo in izvršimo pravico proti vsem ter onemogočimo za vse bodoče čase vladno in politično voditeljstvo, ki skušajo ogroziti naš mir in svetost. To je boj proti vsem orodjem onih, kojih moč sloni na avtokraciji, ki je njih življenjska potreba.

Mi lahko računamo drug na drugega. Naš narod je narod enotnega duha. On se ne posvetuje z nobenim posebnim razredom. On služi splošnim na pa privatnim ali posameznim interesom. Njegovega duha se je izčistilo in utrdilo izza onih dni, luč novega prepričanja je prodrla v vsak razred med nami. Mi spoznavamo sedaj kot nismo še nikdar prej spoznavali, da smo tovariši odvisni drug od drugega, neodoljivi kadar smo združeni in brez moči, kadar smo ločeni. Vsled tega pa hočemo seči v roke, da lovedemo svet k lepšemu in boljšemu miru.

(Te besede nemškega kazjerja so naravnost blasfemija, kajti če se spomni človek uradno potrjenih vesti, kako so nemške zverine krizale dve leti stare belgijske okončane. Stavke se je vdeležilo troje, potem ga mora obhajati nad 20,000 oseb. Včeraj popoldne vsprko te nebotične hinavščine in je bila podpisana pogodba med zločnostjo groza! Opom. ured.)

Vezuv na delu.

Napoli, Italija, 2. sept. — Ognjenik Vezuv je zopet pričel bruhati in sicer prvič izza 25. novembra preteklega leta. Profesor Frank A. Ferre ter drugi uradni opazovalci na ognjeniku so se mudili danes osem ur v kraterju ter delali slike in nabirali nadaljne podatke.

Nasli so že znaš gorkota od 1000 do 1100 stopinj ob temelju govila, ke Rena. Kopljejo jih med glavnega jutra.

Amsterdam, Nizozemsko, 2. septembra. — Sem je dospel poročilo, da mora na tisoče Belgijcev kopati strelne järke na obeh brejskarsko mejo in Kolinom.

Proklamacija predsednika ob priliki Delavskega dne

Predsednik Wilson je izdal ob priliki Delavskega praznika naslednjo izjavo:

Sodržavljanji: —

Delavski dan leta 1918 ni sličen Delavskemu dnevu kot smo jih poznali prej. Delavski dan je bil vedno zelo pomemben za nas. Sedaj pa je pomemben v najvišjem smislu. Čeprav smo se zavedali preč leti v polni meri pomena, vsled katerega je bilo prizadeto življenje in smrt naroda, vendar nismo poznali pomena tega tako jasno kot ga spoznavamo sedaj. Sedaj vemo, da smo vsi družabniki in da moramo stati skupaj ter se boriti skupaj. Čeprav nismo prej poznali kot sedaj, da smo vsi poklicani ljudje, člani ene armade, neštevilnih strank in raznih nalog, temveč sledeč edino eni nalogi, z našimi liči obrnjenimi proti edino nemu cilju.

Mi vemo sedaj, da je vsako orodje v vsaki bistveni industriji orodje, katero je treba dvigniti v istem namenu. — orožje brez katerega bi bila vsaka puška brezpomembna.

In zakaj to orožje? — Zakaj se vrši ta vojna? — Zakaj smo se zbrali v eno vrsto? — Zakaj se moramo sramovati če nismo združeni v eni vrsti?

Sprva je bilo videti, kot da je ta vojna le obramba proti vojaškemu nasilju Nemčije. Belgija je bila zavojevana, Francija prepuščena in Nemčija je bila na delu kot v letih 1866 in 1870, da izvede svojo ambicijo v Evropi. Vsled tega je bilo treba nastopiti proti njeni sili z našo silo.

Sedaj pa je jasno, da je ta vojna več kot namen, da se izpremeni takozvano ravnotežje sil v Evropi.

Kot se razvija sedaj, je vcarila Nemčija na to, kar si želi vsak prost človek, in kar more imeti — na pravico, da določi svojo lastno asodo in da vsrta pri zahtevi, da vrši vlada svojo oblast za njega, ne pa za privatne in sebične interese vladujočega razreda.

To je vojna, vojevana v namenu, da se zagotovi narodom sveta varnost proti vsaki taki sili kot jo predstavlja nemška avtokracija. To je vojna emancipacije. Dokler je ne izvožimo, bi morali vsi ljudje vsepovsod živeti v stalnem strahu za svoje življenje in v stalnem strahu za svoje dnevno delovanje. Vedeli bi namreč, da so vlade njihovih mojstri, ne pa njih služabniki.

To je vsled tega vojna vseh vojn, koje vporabi bi morali podpisati vsi s združenimi silo. Svet ne more biti varen, ljudje in njih življenje ne morejo biti varni in pravice nobenega človeka ne morejo biti zagotovljene vsprko vlade in mojmstva namovolnih skupin ter posebnih interesov kot so predstavljeni v vladah Nemčije in Avstrije. Ti interesi so dovedli tri dve državi v vojno in tem interesom se dovoljuje kontrolirati usode in dnevno srečo ljudi in narodov, dočim se pošteni moške prizadevajo in se bore za srečo teh narodov.

Vi poznate naravo te vojne. To je vojna, katero mora podpisati industrija. Domača armada delavcev je prav tako važna in bistvena kot je armada borečih se mož na daljnih poljih dejanske vojne. Delavca pa se ne potrebuje le tako zelo kot vojaka. To je njegova vojna. Vojak je edinole njegov predstavitelj in zastopnik.

Izognenje bi ogrožalo vse, za kar se bori delavec in za kar se je boril in smatral za drago, odkar je prvič napočila svoboda ter se pričel njegov boj za pravico.

Vojaki na fronti vedo to. To krepi njih moč in o tem razmišljajo. Oni so pravi križarji, oni se ne bore za sebične prednosti svojega lastnega naroda. Zaničevali bi vsakega, ki bi se boril za sebične prednosti katerekakoli naroda. Svoja življenja žrtvujejo, da bodo domovi vsepovsod, kot so domovi, katera ljubijo v Ameriki, posvečeni in varni in da bodo ljudje prosti vseh težkoč, zahtevajo biti prosti.

Borijo se za ideale svoje lastne dežele, — za velike ideale, nemrtne ideale, ideale, ki bodo osvetlili pot za vse ljudi, ki hočejo pravico in ki hočejo živeti z dvignjenimi glavami ter oproščeni duhom. To je vzrok, da se borijo s slovesnim navdušenjem in da so nepremagljivi.

Vsled tega naj bo ta dan posvečenja ne le glede tega, kar nameravamo, temveč dan obnove in jasnega sklera, da se hočemo posvetiti sami brez preostanka in brez mere v veliki nalogi, katero sta sta zadala naša dežela in ves svet, da se namreč oprostimo in izvršimo pravico proti vsem ter onemogočimo za vse bodoče čase vladno in politično voditeljstvo, ki skušajo ogroziti naš mir in svetost. To je boj proti vsem orodjem onih, kojih moč sloni na avtokraciji, ki je njih življenjska potreba.

Mi lahko računamo drug na drugega. Naš narod je narod enotnega duha. On se ne posvetuje z nobenim posebnim razredom. On služi splošnim na pa privatnim ali posameznim interesom. Njegovega duha se je izčistilo in utrdilo izza onih dni, luč novega prepričanja je prodrla v vsak razred med nami. Mi spoznavamo sedaj kot nismo še nikdar prej spoznavali, da smo tovariši odvisni drug od drugega, neodoljivi kadar smo združeni in brez moči, kadar smo ločeni. Vsled tega pa hočemo seči v roke, da lovedemo svet k lepšemu in boljšemu miru.

(Te besede nemškega kazjerja so naravnost blasfemija, kajti če se spomni človek uradno potrjenih vesti, kako so nemške zverine krizale dve leti stare belgijske okončane. Stavke se je vdeležilo troje, potem ga mora obhajati nad 20,000 oseb. Včeraj popoldne vsprko te nebotične hinavščine in je bila podpisana pogodba med zločnostjo groza! Opom. ured.)

Vezuv na delu.

Napoli, Italija, 2. sept. — Ognjenik Vezuv je zopet pričel bruhati in sicer prvič izza 25. novembra preteklega leta. Profesor Frank A. Ferre ter drugi uradni opazovalci na ognjeniku so se mudili danes osem ur v kraterju ter delali slike in nabirali nadaljne podatke.

Nasli so že znaš gorkota od 1000 do 1100 stopinj ob temelju govila, ke Rena. Kopljejo jih med glavnega jutra.

Amsterdam, Nizozemsko, 2. septembra. — Sem je dospel poročilo, da mora na tisoče Belgijcev kopati strelne järke na obeh brejskarsko mejo in Kolinom.

Amsterdam, Nizozemsko, 2. septembra. — Sem je dospel poročilo, da mora na tisoče Belgijcev kopati strelne järke na obeh brejskarsko mejo in Kolinom.

Amsterdam, Nizozemsko, 2. septembra. — Sem je dospel poročilo, da mora na tisoče Belgijcev kopati strelne järke na obeh brejskarsko mejo in Kolinom.

Amsterdam, Nizozemsko, 2. septembra. — Sem je dospel poročilo, da mora na tisoče Belgijcev kopati strelne järke na obeh brejskarsko mejo in Kolinom.

Amsterdam, Nizozemsko, 2. septembra. — Sem je dospel poročilo, da mora na tisoče Belgijcev kopati strelne järke na obeh brejskarsko mejo in Kolinom.

Amsterdam, Nizozemsko, 2. septembra. — Sem je dospel poročilo, da mora na tisoče Belgijcev kopati strelne järke na obeh brejskarsko mejo in Kolinom.

Amsterdam, Nizozemsko, 2. septembra. — Sem je dospel poročilo, da mora na tisoče Belgijcev kopati strelne järke na obeh brejskarsko mejo in Kolinom.

"GLAS NARODA"**ROYAL PUBLISHING COMPANY**
(Slovenian Daily.)Printed and published by the
(a corporation.)**FRANK SAKSER, President.** **LOUIS BENEDIK, Treasurer.**Place of business of the corporation and addresses of above officers:
52 Cortlandt Street, Borough of Manhattan, New York City, N. Y.

Na celo leto volja list na Ameriko	Za celo leto na mesto New York	\$5.00
in Canada	\$3.50 Za pol leta na mesto New York	\$2.00
Na pol leta	2.00 Na četrt leta na mesto New York	1.00
Na četrt leta	1.00 Za inostranstvo na celo leto	5.00

"GLAS NARODA" izhaja vsak dan izvenredno nedeljo in praznikov.

"GLAS NARODA"
(Voice of the People)Printed every day except Sundays and Holidays
Subscription yearly \$3.50.

Advertisement on agreement.

Dopis brez podpisa in osebno se ne priobčujejo.
Denar naj se blagovito polji po — Money Order.Pri spremembi kraja naročnikov prosimo, da se nam tudi prejane številke
naznani, da hitreje najdemo naslovnik.**"GLAS NARODA"**

52 Cortlandt St. New York City.

Telefon: 2876 Cortlandt.

Iz Rusije

Zadnja postavna ruska vlada, edina ruska vlada, ki je bila kdaj postavljena od naroda, je na tem, da prične poslovati, če ne varajo vsa znamenja.

V Samari, pod varstvom Čehoslovakov, se je sestalo nekako dvesto članov ustavodajnega zborovanja, katere se je izvolilo pretekle jeseni in soglasno s poročili so izvolili ti provizorični kabinet sestojel iz generala Aleksijeva ter Stepanova in Avksentija. Sklicanje ustavodajnega zborovanja se je zahtevalo ne le od strani velike večine ruskih izgnancev v New Yorku in Parizu, temveč tudi od strani vlade, katero se je pred kratkim ustanovilo v bližini Arhangelska, kateri stoji na čelu veterani revolucije, kojih nedotakljivosti si ne upajo lotiti niti boljševiki.

Hitro odstranjenje generala Horvata, zahteva po ustavodajnem zborovanju, katero se je stavilo v Arhangelsku, kakorhitro je o kupacija zaveznikov dala neboljševskim elementom priliko govora in sedaj sestanelek tega ustavodajnega zborovanja pod zaščito čehoslovaške armade — vse to stavlja na laž izjavo, da podpirajo za vezniki v Rusiji protirevolucionarne sile.

Večina zborovalcev je sestavljena iz socialnih revolucionarjev, stranke Kerenskijeva stranke, ki je vsebovala večino voditeljev, ki so riskirali svoja življenja za revolucijo v dnevih, ko so junaki boljševstva še bivali na varnem v Zimmerwaldu in v Bronxu.

Socialna revolucija, kot se ni še nikdar smatrala za "protirevolucionarno", dokler niso boljševiki obesili tega imena vsakega, ki ni pripadal njihovi sekci. Bili so protinemški v vsakem oziru. Nasprotovali so miru in njim se pripisuje umor Mirbacha in von Eichenrota.

Oni gotovo niso nikakoli sužnji kapitalizma. Ustavodajno zborovanje predstavlja kolikor pač mogoče narod Rusije soglasno s demokracijo, pri čemer se je treba spomniti, da je teorija diktatorstva delavskega razreda kot jo udeležujejo boljševiki, tako temeljno nasprotna teoriji demokracije, kot je ona božanske pravice Hohenzollerncev.

Boljševiki vprašujejo:

— Ali naj se podvrže zavedni delavci v teželi mrtvi teži nezavednih?

To je lahko mogoče soglasno s teorijo, ki domneva, da sem jaz s svojo stranko zaveden, dočim ste vi s svojo stranko in vsi drugi, ki ne soglašate s menoj — nezavedni.

V teoriji demokracije pa je ravno to ona vrsta reči, v kateri se narod podreja iz principa.

Lahko se reče, da so bili zavedni volilec mesta New York v pretekli jeseni poraženi od nezavednih, vendar pa niso poslali oboroženih mož, da razpršijo novo administracijo, ko se je polastila urada.

Ustavodajno zborovanje je nekaj, kar demokrati s polnim srcem lahko podpirajo v Rusiji.

Opaziti je znake, da bo večina Rusije podpirala to zborovanje. Največjo uslugo za zaveznike sile, ki bodo šle v Rusijo, je mogoče nuditi s tem, da se najde resnično oporno točko za ruski narod, ki nasprotuje boljševikom. Ustavodajna zborovanja je zelo dolga beseda, posebno v ruščini. Ne morete pričakovati, da bo navdušenje za to zborovanje tako hitro poletelo preko Rusije, kot je poletel preko Francije glas, da se je vrnil Napoleon iz Elbe.

Ustavodajno zborovanje je ono, kar morajo smatrati demokrati za resnično rusko vlado in dobro je vedeti, da so pristaši tega zborovanja z nami in na naši strani.

Volilna pravica na Pruskem

Pruski liberalni elementi že dolgo časa zahtevajo temeljito preureditev volilne pravice. Leta 1906 pa niso pruski agrarji samo na stopili proti reformi pruske volilne pravice, ampak so celo zahtevali, naj se odpravi splošno volilno pravico za rajstgast.

Tedaj je stavilo socialistično glasilo "Vorwaerts" za nove volitve sledeči program:

— Mi se borimo za osvoboditev delavskih mas izpod jarma vladujočega razreda. Mi se borimo za politično in socialno enakopravnost vseh delov naroda, za prostost in pravico.

In liberalna "Weserzeitung" je izjavila:

Sedaj je vsakemu na prvi pogled jasno, da je dospela ogorčenost delavstva do viška, ter da bi najbrže izbruhnila revolucija, če bi se predznili vzeti jim volilno pravico. To je njihova edina lastnina, katero bodo znali braniti z vsemi mogočimi sredstvi. Vse to je razvidno na prvi pogled, kljub temu, pa zahteva visoka gospoda v pruskem deželnem zboru od kanclerja, naj odpravi splošno volilno pravico.

Visoka gospoda pruskega deželnega zbora se je poslužila tega sredstva, da bi onemogočila volilno reformo, da bi zatrla vse svobodniško gibanje. Vse je pa ostalo po starem. Izpremenili niso niti volilnih okrožij, ki so izvirala že iz leta 1860. Kmečka volilna okrožja na Pomeraniji, Pruskem in Poznanjskem, v katerih se ni izza leta 1860 prebivalstvo čisto nič povečalo, so ostala enaka z rensko-vestfalskimi okrožji, v katerih se je prebivalstvo podneseterilo. Pred dvajsetimi leti, ko je tvorilo to vprašanje žarišče vseh interesov, se ni zgodilo ničesar. In danes je ravnotako.

V zadnjih vojnih letih so se pa zahtevale volilne reforme povečale, in ta zahteva je končno izšla kjerjever objubo, da bo deljena narodu pravica. Pa se kljub temu ni nič izpremenilo. Gospod von Heydebrandt ni bil zadovoljen z reformo, dasiravno jo je kajzer odobril. Ararski junaki so postali gospodarji dežele. Ljud-

stvo naj se zviža, naj se protivi, naj kriči ali naj se joka, nič mu ne pomaga, je in ostane pod junkersko nadvlado.

Toda nekega dne bo dospelo to ogorčenje do svojega viška in posledica tega bo revolucija, če se vladujoči krogi v Nemčiji ne bodo v zadnjem trenutku izpametovali ter prostovoljno dali narodu pravico — pravico, da sam odloča o svoji usodi.

Nov Suštersičev list

(Od Jugos. Čas. Urada, Washington.)

Ljubljanski "Slovenec" poroča pod tem naslovom dne 3. junija:

"V Ljubljani je pričel izhajati peti list pod naslovom 'Novice'. Izdaja ga skupina oseb okoli dr. Suštersiča. List obstoji na protijugoslovenskem, protideklaracijskem, stališču; njegov namen je, pomagati obsojenemu dr. Suštersiču, ter je pisan v nemško-vladnem duhu. Zaveden Slovenec se ne bo naročil na tak list in ga ne bo kupoval."

Slovenec, 4. VII. — "Včeraj smo konstatirali, da so 'Novice' edini slovenski dnevnik, ki je proti jugoslovenski deklaraciji. Da so bile osnovane in da so začele ravno sedaj izhajati, to je v zvezi z vladnim načrtom, ki hoče nas Slovence odrezati od juna, da odpre preko nas Nemeem pot na morje. Ta program je Seidler javno izpovedal, njegova politika pa ga stremi realizirati z različnimi mahinacijami na Hrvaškem, kjer je srečno pridobil frankovec steno, da so oni odrgli nas Slovence kot 'balast'. Sedaj je ta vladni načrt dobil tudi na Slovenskem zaveznika v 'Novicah'. Kakor se postavljajo frankovec na 'samohrvaški' stališče, tako so se postavile osebe okoli 'Novice' na 'samoslovensko' stališče. Kakoršen je sedanjí politični položaj, je eno kakor drugo istovetno z narodnim izdajstvom. Za razumevanje novega programa 'Novice' je treba vedeti, da se je vladni aparat v zadnjem času živo pečal s vprašanjem, kako dobiti vpliv v jugoslovenskem časopisju. To je zaledje rojstva 'Novice', in da so samo plod podlih intrig, bo istotako dokazala zgodovina njih obstoja, pa naj bi bil ta še tako kratek. Da smo to razložili včeraj v našem uvodnem članku, pravijo danes 'Novice', da je 'v Trubicevemu društvu okoli 'Slovenca' vsakdo, ki pravi, da je Slovenec, izdajalec'. Ni izdajalec, ki pravi, da je Slovenec, pač pa je izdajalec oni, ki nas poskušajo odepiti od slovenskega juga in nas privežati k nemškemu severju. In to delajo 'Novice'. Ni izdajalec oni, ki pravi, da je Slovenec, pač pa vara narod oni, ki trdi, da bomo mi sami v stanu, odoleti nemški nevarnosti. In to delajo 'Novice'. Doli z njimi!"

Slovenec, 5. VII. — "Da bi zaslepile slovensko javnost o svojih pravih ciljih, pripovedujejo 'Novice' nekaj o 'Zjedineni Sloveniji'. Novice vsaj dobro vedo, da bi se mogla Zjedinenja Slovenija že dočeti, ako bi tega ne preprečila 'otročja' politika Jugoslovenskega kluba (tako je nazval dr. Suštersič politiko kluba v svoji 'Resnici'). Tako modrost morejo 'Novice' servirati samo v glavah Novičarjev, ker stoji Seidler na stališču dosedanjih kronovskih mej. Danes obstaja samo dve možnosti: ali samostojna država — ali narodna smrt. Ako nas odepajo od Hrvatov in Srbov — kar vlada namerava — bi morali umreti, celo ako bi nam dali nekakšno narodno avtonomijo. Nemškemu navalu, ki bo drvel preko nas na naše morje, se ne bomo mogli upreti. Kdor predlaga danes tako politiko, ta podpira nemško denacionalizatorsko politiko."

Iz teh treh vesti ljubljanskega "Slovenca" je popolnoma jasno razviden namen Suštersičevih "Novic". Delati po vladnem načrtu proti kristum Jugoslovanov, proti narodnemu zjedinenju, slepeč narod z "Veliko Slovenijo". Istotako dobimo tudi med Hrvatimi slične narodne propalce, ki delujejo v propast Jugoslovanov, kakor toisto namerava tudi avstrijska vlada. Zjedinenja Slovenija ali Zjedinenja Hrvatska, pa naj živa še tako popolno samostojnost, ne more obstojati, temveč mora postati prej ali slej plen prodirajočih Nemcev. Vsaki za sebe proti narodni pogin, združeni v Jugoslaviji pa bomo imeli: Veliko Slovenijo, i Veliko Hrvatsko i Veliko Srbijo. Le združeni bomo uživali sadove svoje svobode in neodvisnosti ter se bomo mogli tudi uspešno upirati nemški nevarnosti, razdeljene in ločene pa nas bo prej ali slej zadela usoda narodne smrti.

Ali ni program "Novic" v marsičem podobno tudi gibanje med delom ameriških Slovencev? "Slovenec" pravi: "Vsakdo, ki trdi, da bomo mi sami v stanu odoleti nemški nevarnosti, vara narod." To trdijo tudi vsi zavedni Slovenci in Jugoslovani, to mora uvideti vsakdo, ki v resnici deluje edinole za boljšo bodočnost Jugoslovanov, nočejo pa uvideti tega oni, katere je zaslepila beseda republika. Te besede ljubljanskega "Slovenca" pa so nam najboljši dokaz, da slovenski narod ne mara nikake Velike Slovenije ali slovenske republike same zase, temveč da je edinole za zjedinenje vseh Jugoslovanov.

Vesti iz stare domovine

(Jugoslovenski Čas. Urad, Washington, D. C.)

Slovenski shodi na Štajerskem prepovedani.

"Slovenski Narod" od 27. junija piše: Iz Vranskega smo prejeli: pod datumom od 25. junija naslednje poročilo: Shod, ki se je imel vršiti zadnjo nedeljo (23. junija) po predsedništvom dr. Korošca, predsednika jugoslovenskega kluba, je bil prepovedan. Na predvečer shoda, v soboto, se je zbrala v Vranskem cela armada policajev, in ker so bili postavljeni pod komando civilnega komisarja, ni bilo niti misli na kak poskus, da bi se shod vseeno vršil. Kljub temu pa se je zbralo na ti-soče oseb, da pozdravijo svojega voditelja.

V soboto zvečer se je odpeljal dr. Korošec iz Celja po Savinjski dolini v Vransko. Njegovo potovanje je bilo upravnj triumfalno. Vse vasi so bile okrašene z narodnimi zastavami in evetleami. Povsod je bil navdušeno pozdravljen. Vseposred se je zbralo na ti-soče ljudstva, da priredi predsedniku Jugoslovenskega kluba pri-

srčno ovacijo. V malem mestecu Vranskem so prepevali narodne himne, in kjerkoli se je prikazal narodni voditelj, je bil navdušeno pozdravljen s klici: "Živela Jugoslavija!" "Živel dr. Korošec!" "Živel Jugoslovenski klub!" Da prepreči vsako zborovanje, je policija zasedla vse javne prostore, kjer se je ljudstvo zbiralo in kjer je bil dr. Korošec naprošen, da govori. Utis, katerega je napravila ta vladna odredba na ljudstvo, si je lahko predstavljati.

Oblasti sosednjega kaunjskega okrožja so se zelo bale, da ne bi prišel Korošec tudi na Kranjsko, in vsled tega so poslale na mejo komisarija z velikim številom policajev, da bi jih v slučaju potrebe uporabil proti Štajercem. Toda naša stvar sledi naravnemu poteku in njega razširjanje ne more preprečiti niti vsi komisariji niti legije žandarjev.

Avstrijska rešitev jugoslovenskega vprašanja.

"Slovenski Narod" piše 27. ju-

Ali je vaše zdravje vredno 3 cente?

Ako trpite na slabih živcih, na žolčnih ali obistih bolečinah, na splošni slabosti, neupravi, imate slab tek, zapiranje, glavobol, ne spite, ako zjutraj izmuceni vstajate, ako imate bolečine v hrbtu, ako je vaša kri nečista, ako imate izpuščajne in mozole na obrazu, ako izgledate starejši kot ste, tedaj je čas, da začnete uživati

JUVITO

zdravilo.

Poslijte nam pismo z znamko za 3 cente in s svojim naslovom in mi vam bomo poslali z obratno pošto, popolnoma prosto, brez kakve obveznosti od vaše strani popolno tridnevno zdravljenje iz tega, iz čistih, zdravilnih trav sesavljenega prirodnega zdravila.

Naslov: JUVITO LABORATORY.

South Hill Branch 5, PITTSBURGH, PA.

nija: O novem načinu rešitve jugoslovenskega vprašanja na Dunaju poroča spletna "Nova Dobrota". Po tem listu se dunajski krogi marljivo pečajo z idejo, združiti Dalmacijo, Bosno in Hercegovino z banovino (Hrvaško), tako da bi nastala tretja država, enakopravna z Avstrijo in Ogrsko. Reka in Trst bi ostala skupne last cesarstva, slovenske dežele in cela Istra pa bi se nadalje ostale pod Avstrijo. Avstrijska vlada z zunanjim ministrom, zlasti pa Berlin kot glavni iniciator, so baje odobrili ta načrt. Baje so pridobili tudi cesarja za ta načrt. Madžari pa so proti njemu. Sodi pa se, da bo mogoče pridobiti tudi nje z ekonomskimi in drugimi koncesijami, in ako bi drugače ne šlo, bi se stal predlog, da se postavi na čelo take Jugoslavije kabinet, katerega polovico članov bi bilo avstrijskih polovico pa ogrskih. Dunaj je zelo navdušen za ta načrt, medtem ko si Wekerle prizadeva pridobiti Hrvate za drug načrt, ki bi bil bolj primeren ogrski interesom.

Uvoz in izvoz iz slovenskih pokrajin.

Ljubljanski "Slovenec" piše 28. junija: Slovenske dežele, katerih površina znaša 20.700 štirajskih kilometrov in kjer živi 1 milijon 260 tisoč prebivalcev, so uvažale pred vojno za okroglo 160 milijonov različnega blaga na leto, in to: 55 milijonov za živila, 25 milijonov za sirovine in 80 milijonov za razne izdelke. Poleg tega so morale plačevati slovenske dežele okroglo 40 milijonov kron na leto za obrestovanje in amortizacijo narodnega dolga, tako da so plačevale okroglo 200 milijonov kron na leto tujim deželam.

Naš eksport živil zadnja leta pred vojno je bil vreden 55 milijonov kron, sirovine 50 milijonov in razni izdelki 75 milijonov, tako da je znašala vrednost vsega izvoza okroglo 190 milijonov kron. Ta svota pa ni zadostovala za pokrivanje celoga dolga tujim deželam in zaradi tega smo morali poslati del našega naroda v tujino, da se preživijo. Sodi se, da so ti izseljeni poslali vsako leto v domovino nad 20 milijonov kron.

Iz Rusije

Zavezniško napredovanje v Sibiriji. — Čeho slovaške čete so zavzele tri ruska mesta.

Tokio, Japonsko, 27. avgusta. (Poročilo Ass. Press.) — Zavezniške čete, ki operirajo v Sibiriji, so umikajočemu se sovražniku neprestano za petami. Vroči spopadi se vrše v okolici reke Ujeraja. Japonski vojni urad je izdal danes popolnne sledeče poročilo:

Sovražnik, ki se je umaknil dne 24. avgusta na lešni breg Ujeraja reke, je zavzel svoje pozicije v bližini Simakovske. Dvanajsta zavezniška divizija je zavzela levi breg reke v bližini Avtofoke in Komalovke.

25. avgusta se je sovražnik umaknil proti severu in naša infanterija mu je bila neprestano za petami.

Jugoslovenska Katol. Jednota

Ustanovljena leta 1898 — Inkorporirana leta 1900.

Glavni urad v ELY, MINNJ

GLAVNI URAĐNIKI:Predsednik: MIHAEL ROVANSEK, Box 251, Conemaugh, Pa.
Podpredsednik: LOUIS BALANT, Box 106 Pearl Ave., Lorain, Ohio.Tajnik: JOSEPH FISHLER, Ely, Minn.
Blagajnik: GEO. L. BROZICH, Ely, Minn.
Blagajnik neizplačanih smrtnin: LOUIS COSTELLO, Salida, Colo.**VRHOVNI ZDRAVNIK:**

Dr. JOS. V. GRAHEK, 843 E. Ohio St., N. E. Pittsburgh, Pa.

NADZORNIKI:JOHN GOUZE, Ely, Minn.
ANTHONY MOTZ, 9641 Ave. "M", So. Chicago, Ill.
IVAN VAROGA, 5126 Natrona Alley, Pittsburgh, Pa.**POROTNIKI:**GREGOR J. PORENTA, Box 176, Black Diamond, Wash.
LEONARD SLABODNIK, Ely, Minn., Box 480.
JOHN RUPNIK, S. R. Box 24, Export, Pa.**PRAVNI ODBOR:**JOSEPH PLAUTZ, Jr., 432 — 7th St., Calumet, Mich.
JOHN MOVERN, 624 — 2nd Ave., W. Duluth, Minn.
MATT. POGORELC, 7 W. Madison St., Room 605, Chicago, Ill.**ZDruževalni odbor:**EUDOLF PERDAN, 6024 St. Clair Ave., N. E. Cleveland, Ohio.
FRANK ŠKRABEC, Stk. Yds. Station RFD. Box 17, Denver, Colo.Vsi dopisi, tikajoči se uradnih zadev, kakor tudi denarne pošiljave, naj se pošljejo na glavnega tajnika Jednote, vse pri-
tožbe pa na predsednika porotnega odbora.
Na osebna ali neuradna pisma od strani članov se ne bo-
diziralo.

Društveno glasilo: "GLAS NARODA".

† NAZNANILLO IN ZAHVALA.

Z žalostnim srecem naznanjamo vsem znancem in prijateljem, da nam je umrla naša ljubljena mati oziroma soproga

MARIJA DEKLEVA.

Stara je bila 46 let, doma iz Pre-nu na Notranjskem. Umrla je ne-pričakovano nagle smrti dne 24. avgusta ob 6.30 zvečer. Pokopani-sno jo na St. Mary's pokopališču v Copelandu.

Temu potom izrekamo iskreno zahvalo vsem vdeležencem pogre-ba naše mame. Najskrenejšo zahvalo izrekamo duhovni Rev. Štuharju za krasen govor v cerkvi. Zahvalimo se tudi vsem, ki so nas tolažili v usodepolnih dneh, poseb-no pa L. Patujsu, ki je prihitel iz oddaljenega Rentona, Pa.

Mamica pa tam v črni zemlji snivaj, mirno in sladko počivaj, naj bo zemlja ti lahka!

Zaljubljeni ostali:Jakob Dekleva, soprog.
Marija, Elvira in Elviza, hčere.
Aleksander in Albert, sinova.
Linhart, Pa., 30. avg. 1918.**RAD BI DOBIL**za dva otroka med 3—4 leta sta-
ranje stanovanje in hrano pri slo-
venski družini v slovenski nase-
lbin. Sem vdovec. Kder bi ju vzel,
naj mi naznani: več po dogovoru.
Mike Valentec, 1848 E. 40. Street,
Cleveland, Ohio. (3-5-19)**Devet sinov v vojni službi.**Washington, D. C., 3. septembra.
Poslanec Hastings iz Oklahome je
rekel, da je v Oklahomi neka druž-
ina, ki ima v vojni službi devet
sinov.**Pri spahnenju in zdrobljenju**

vdrnite takoj s Dr. Richter-jevem

PAIN-EXPELLERVrabi že 50 let pri slovenskih družinah in pri
publiki kot domače zdravilo.

Jedino pravi s varstveno znamko sidra

35c. a 65c. v lekarnah in zdravnicah od

F. A. D. RICHTER & CO.

34-80 Washington Street, New York, N. Y.

Boljšje zdravljenje za manj denarja.**Profesor Doktor B. F. Mullin**

Slovenski zdravnik-špecialist

411-4th Avenue, Pittsburgh, Pa.

(Nasproti glavni pošti, Četrto podkrožje od Smithfield St. Pacite na napis s svojim imenom.)

Jaz sem nastarejši zdravnik-špe-
cialist za Slovence v Pittsburghu.
Zdravim že več kot 38 let bolne
moške in ženske. Ozdravil sem že na
tisoče in tisoče oseb in morem tudi
vas. V zdravljenju raznih bolezni
imam največje izkušnje. Rabim sa-
mo najboljša zdravila. Imam najbo-
ljši električni stroj za preiskavanje,
potom katerega se vidi celo vaše
telo kot na dlan. K meni prihajajo
ljudje od blizu in daleč, da jih zdra-
vim. Zdravim razne bolezni uspeš-
no in naglo. Govorim čisto sloven-
sko. Moje cene so zmerne. Znanstvo
na preiskava zastoj. Pridite k meni kot k prijatelju.

Vredne ure: od 9. ure zjutraj do 6. zvečer. V nedeljo samo od 10. ure zjutraj do 2. popoldne.

Narodne slavnosti v Pragi nasilno vstavljene

"DRŽAVI SOVRAŽNI IN VELEIZDAJSKI" DOGODKI — JUGOSLOVANSKA MLADINA IZGNANA IZ PRAGE. — "NARODNI LISTY" VSTAVLJENI.

(Jug. Čas. Urad, Washington, D. C.)

Proslava petdesetletnice položitve vogelnega kamna češkega Narodnega gledališča v Pragi je bila več kakor navadno poglavje v zgodovini tega gledališča. To priložnost so porabili tlačen slovenski narodi, da so priredili drugi kongres, sličen onemu, ki se je vršil en mesec prej v Rimu. Vsi avstrijski Slovani, izvenški Ukrajinci, so bili polnoštevilno zastopani.

Letošnje majsko zborovanje Slovanov v Pragi je bilo veliko bolj številno obiskovano, kakor prvi slovenski kongres v Pragi l. 1848. Posebne važnosti je bilo močno poljsko zastopstvo, sestojelo iz 60 članov, poslancev, socijalistični voditelji, zastopniki Krakova in Lvova, vseučiliški profesorji, pisatelji, uredniki in umetniki. Zastopana je bila Galicija, Rusko-Poljska in Poznanjsko.

Kongresa se je vdeležilo na 200 jugoslovanskih gostov: 6 slovenskih poslancev, 5 hrvatskih iz Avstrije in 7 iz Ogrske, ljubljanski župan dr. Tavčar in zagrebški župan; zastopnika Kristan in Demetrovič za slovenske in hrvatske socijaliste ter srbski socijalistični odposlanec iz Bosne; zastopniki raznih organizacij in društev. Bilo je 22 slovenskih odposlancev in celo zastopniki iz pruske Šlezije; samo Ukrajinci in lužiški Srbi niso bili zastopani v Pragi. Pričakovati se seveda tudi ni moglo zastopnikov iz Srbije, dospeli pa so hrzjavni pozdravi iz Belgrade. Posebno važno je, da so bili zastopani tudi Italijani, in to je posledica rimskega kongresa, na katerem se je dosegel sporazum za skupno delovanje Slovanov in Italijanov proti skupnemu sovražniku.

Glavno praznovanje se je vršilo 16. maja v Narodnem muzeju. Zborovanju je predsedoval dr. Karol Kramář, ki je prebil dve leti v ječi samo zaradi tega, ker je bil voditelj Čehov v parlamentu. V svojem govoru je poudarjal zahteve češkega naroda po svobodi in združenju s Slovaki ter zagotavljal, da bo končno zmagnala pravica in resnica ter samoodločevanje narodov.

Za Slovake je govoril pesnik Pavel Országh-Hviezdoslav, za Poljake vseučiliški profesor Jan Kasprzowicz, za Italijane poslanec Čonci, za Slovence dr. Ivan Tavčar, za Hrvate dr. Štefan Srkulj, zagrebški župan, za Srbe Vojislav Šola, podpredsednik bosanskega deželnega zbora, ki je bil razpuščen.

Cenzorjev ideji svinečnik je močno divjal pri objavitvi teh govorov, ali v splošnem so vsi govorniki poudarjali, da je treba tesne zveze in složnega delovanja za novo slovansko trozvezo: češko-slovaško, poljsko in jugoslovansko državo, ki bodo popolnoma svobodne in neodvisne ter v tesni zvezi z zapadnimi demokratičnimi državami in v popolnem sporazumu s Rumunijo in Italijo.

Po uradni proslavi so se vršile tajne konference govornikov raznih narodov Avstro-Ogrske, na katerih je bila sprejeta skupna deklaracija — slovansko-italijanska — v kateri se poudarja nezlojivost vseh narodov, boriti se za svobodno narodno življenje na temelju pravice, da mora vsak narod odločevati o svoji lastni usodi. V deklaraciji se obsoja vsak dogovor med državami, ki je bil sklenjen, ne oziroma se na voljo narodov. Delegati, ki so podpisali o izjavo, so se slovesno zavezali, da bodo delovali na vso moč in v popolni harmoniji, da se dosežejo ti cilji, in so si obljubili v imenu narodov, katere so zastopali, medsebojno podporo.

Besedilo deklaracije ni znano, ker je bilo zaplenjeno po avstrijskih cenzorjih, toda znano pa je, da je ljudstvo tekmo slovesnosti v Pragi navdušeno pozdravljalo zavezništvo, zlasti predsednika Wilsona. Policija ni mogla preprečiti ali vstaviti prepevanja "Marseillaise". "Masarykova senca je bila navzoča", pišejo celo nemški listi: "Masarykov duh, toje duh revolucije, je navdajal vso neizmerno množico, ki je vedno znova in znova glasno nazdravljala moči, ka-

terega je Avstrija obsodila kot veleizdajalec na smrt. Spomeniki, stene in trotoarji so nosili velike napise: "Živio Masaryk! Živio Kramář! Živela ententa!" Policija je skušala razgnati množico in pri tem je bilo ranjenih in ubitih več oseb, ječe pa so bile prenapolnjene z aretiranci. Gosti so morali takoj zapustiti Prago. "Narodni Listy" pa so bili vstavljene.

Istočasno se je vršil v Pragi shod slovenskih žen in konvencija slovenskih žurnalistov. O teh dveh zborovanjih poročamo pozneje, predstojajo pa naj služi kot uvod in za razumevanje poročila, katero priobčujemo dobesedno po "Edinosti" (original) od 21. maja pod gorenjim naslovom:

Razglas redarstvenega ravnanja

C. kr. korespondenčni urad poroča iz Prage 18. maja:

Uradno se razglasa: Dogodki državni sovražnega in veleizdajalskega značaja, ki so se dogajali tekom tridnevne proslave petdesetletnice češkega deželnega in narodnega gledališča, so oblastim dali povod za primerne protukrepe, in sicer:

Redarstveno ravnanje je izločilo razglas z naslednjim vsebino:

Kulturno slavlje jubileja kraljevega češkega deželnega in narodnega gledališča se je izprevidno v politične demonstracije in poročilo končno celo vrsto veleizdajalskih dogodkov, za katere so potrebni najstrožji protukrepi.

Zato in tudi z ozirom na resnost časa, kateremu ne odgovarjajo take prireditve, je izključeno, da bi se še trpele dalje ter se bodo zbiranja ljudstva in sprevidi odsej kar naravnost razprševali, in če bo treba, tudi s silo.

Opozarja se na to uradno prepoved noše znakov in kokard v barvah več sovražnih držav (polje vrste zaplenjene) in se bodo kršitelji te prepovedi kaznovali po § 11. cesarske naredbi, izdane 20. aprila 1854 drž. zak. št. 86.

Mladostni jugoslovanski gostje se napotijo, da zapuste Prago.

Intendanca kraljevega deželnega in narodnega gledališča se je opozorila na nekatere obžalovanja vredne dogodke in naprosila, da jih odpravi, ker bi se drugače gledališče zaprlo.

Vstavljen "Narodnih Listov"

Redarstveno ravnanje je dostavilo uredništvu "Narodnih Listov" naslednji odlok:

"Spoštovanemu uredništvu periodične tiskovine "Narodnih Listov", v roke gospodu glavnemu uredniku Francu Šisu na Kraljevih Vinogradih.

V pisavi po Vas urejane periodične tiskovine "Narodnih Listov" se kljub s tuzradnim odlokom, izdanim 14. februarja 1918, izrečenemu strognemu posvarilu, vedno neprikrivito kaže stremeljenje, da bi se po načrtu vzbujalo razpoloženje in simpatija za ententne države in se tako pospeševale koristi naših sovražnikov.

Ker so bili doseženi brezuspešni vsi ukrepi tiskovnih oblasti proti tej očitno državni sovražni pisavi, odrejam — v smislu v zgoraj omenjenem odloku vsebovane zapretilve — vstavljenje izhajanja tiskovine "Narodnih Listov" pri čemsi od 19. maja t. l.

C. kr. dvorni svetnik voditelj redarstvenega ravnanja: Dr. Kunz."

Nemška poročila o dogodkih v Pragi.

Ker izvirnih poročil še nimamo in nam tudi še niso dospeli nedeljski praški listi, ponemamo naslednje poročilo po nemških listih od 18. maja:

Poulične manifestacije so se v noči od 17. na 18. t. m. končale šele okoli 2. popoldne. Pred hotelom "Zlaté husy" se je vršil okoli polnoči ljudski tabor, na katerem so govorili: bivši minister Poljak Glabinski, jugoslovanski poslanec dr. Trešić-Pavičič, načelnik Češkega Švaza poslanec Staněk, češki pesnik Machar ter poslanec Klotěš in Zahradník.

"Narodni Listy", ki so bili davno vstavljene, so kazali že zadnje

NEMŠKE STROJNE PUŠKE OBSTRELJUJEJO ANGLEŠKI AEROPLAN.

"BRITISH AIRPLANE CAUGHT OVER GERMAN LINES." DRAWN BY F. MATANIA FOR THE SPHERE, LONDON. © IN THE U.S.A. BY THE N.Y. HERALD CO.

velike bele lise. Vest o vstavljenju lista se je v večernih urah hitro raznesla po mestu. Razburjenje je bilo in se še ni poleglo. Pravico zamolodbe, ter izjavljajo, Tisoči ljudi polnijo ulice in trg, da bodo slovanske žene skupne s ter vsi nosijo vseslovanske in če-slovanski mošnji delovale za dosego tega cilja, ki je edino vreden v tej grozni vojni prelite krvi in našega trpljenja.

Vstavljen "Narodnih Listov" se je naznanilo s posebnimi izdajami. Pri Narodnem gledališču se je sestavil demonstracijski sprevod, ki je krenil proti Vavelskemu trgu. Toda že tekom sestavljanja spreveda je posego vmes redarstvo in energično nastopilo proti demonstrantom. Na Vavelskem trgu so aretirali več oseb.

Ulice v sredini mesta so nudile opolniti se nenavadno vzburkano sliko. Na Vavelskem trgu je vse črno ljudstva. Sredino velikega trga čuva vojaško redarstvo in straža. Medtem izpraznjujejo redarji na konjih ulice, a ljudstvo se hitro zopet zbira. Nekoliko oseb so aretirali, ker se niso pokorile odredbam. Pri hotelu "Zlaté husy" (pri zlati goski) tuje kor-don vojakov in stražnikov.

Med množico je opaziti stotine čeških deklet v narodni noši in slovanskih kmetijskih nošah.

"Narodni Listy" so si v ostalem znali pomagati ter izhajajo kot "Narodni Noviny", list, ki se tiska v zalogi "Narodnih Listov". (33 vrst zaplenjenih.)

Vešepomembne politične izjave zastopnikov slovanskih narodov.

V dneh jubilejne slavnosti Narodnega gledališča v Pragi je prišlo do vešepomembnih izjav. V reprezentacijski hiši so se zbrali gostje in češki domačini na skupno posvetovanje, na katerem so manifestirali, da hočejo svojo skupno silo in skupno delo posvečati veliki nalogi: da zatirani narodi na podlagi pravice do samoodločbe pridejo do novega življenja v svojih samostojnih državah in da zadobe v svoji zvezi varno zavetišče pred hegemonijsko pohlepnostjo enega samega naroda. Ta izraz volje zastopnikov večine avstrijskih narodov so podali v naslednji resoluciji:

(41 vrst zaplenjenih.)

Kongres slovanskih žen.

Vršil se je tudi kongres slovanskih žen v isti hiši. Šešlo se je več stotin zastopnic čeških, moravskih in šlezjskih ženskih društev, potem mnogo žen drugih slovanskih narodov in — sledujoč — je došla tudi osemčlanska deputacija italijanskih žen. Medstira prvi zasledovanju poljskih drugimi je govorila tudi gospo-

dična Cilka Krekova. V resoluciji so izrekli željo po miru, ki pri-trno raznesla po mestu. Razburjenje je bilo in se še ni poleglo. Pravico zamolodbe, ter izjavljajo, Tisoči ljudi polnijo ulice in trg, da bodo slovanske žene skupne s ter vsi nosijo vseslovanske in če-slovanski mošnji delovale za dosego tega cilja, ki je edino vreden v tej grozni vojni prelite krvi in našega trpljenja.

Poklonitev češki pisateljici Gabrieli Preissovi.

Pod vodstvom županja Franje dr. Tavčarjeve so se jugoslovanske žene poklonile odlični češki pisateljici Gabrieli Preissovi, ki je velika prijateljica nas Slovencev ter naše domovine in ki ima največ zaslug za negovanje stikov med češkimi in jugoslovanskimi ženami. Jugoslovanske žene so priredile odlični češki ženi najpri-ernejšo ovacijo v zahvalo na pri-srčnem sprejemu jugoslovanskih gostov, kar je bilo po vojnem delu zaslug čeških žen.

Konferenca slovanskih časnikarjev.

Končno naj omenimo še slovanskih časnikarjev. Razpravljali so o persekucijah in škandalih, o konfiskacijah, o dvojni meri dobavljanja papirja in o metodah korespondenčnega biro-a. Govorili so tudi jugoslovanski poljski in slovaški časnikarji. V sprejeti resoluciji polagajo prisego:

Zahtevali bomo in zastopali enotnost naših narodov, da se njih delovanje med seboj izpopolni, da se bomo mogli skupno uboriti napadom, naperjenim proti našim narodom, in da se bomo skupno borili proti vsem nakle-pom ter gledali s popolnim zaupanjem v bodočnost. Vse, kar imamo in kar znamo, vse svoje zmožnosti bomo žrtvovali bodoči usodi naših narodov za dosego državne enotnosti češko-slovaškega naroda, državne enotnosti jugoslovanskega naroda in državne enotnosti poljskega naroda.

Skupni slovanski časnikarski interesi vsega Slovanstva se kri-jejo popolnoma z interesi vsakega posameznega slovanskega naroda.

Konstatirali so, kako vojaški in policijska cenzura pritiska slovansko časopisje ter mu pod pretezo takozvanih vojnih in državnih interesov onemogoča delovanje; kako se slovanski časnikarji redno kijejo v vojaško službo; kako je Avstro-Ogrska edina država, kjer je razširjanje sovražnih časopisov prepovedano. Poljaki so zahtevali še dodatek, v katerem se proteputacija italijanskih žen. Medstira prvi zasledovanju poljskih časopisov iz Galicije, ki so ne eme-

jo pošiljati na Rusko-Poljsko. Na razpravi so ostro bicali postopanje korespondenčnega urada, ki umetno potvarja javno mnenje. Korespondenčni urad izključuje vesti o notranjepolitinih stvareh in o inozemskih dogodkih. Tudi govore tujih državnikov potvarja čest-v v nasprotje tega, kar so go-verili.

Razmere v Turčiji.

V kablogramu, katerega je objavil ameriški odbor za pomoč Armenecem in Sireev, je opisan beg 40.000 krist'janov iz Urumije v Hamadan v Perziji ter smrt 15.000 v slednjem masakrov od strani Turkov, boleznih in stradanja, dočim so se ti begunci nahajali na poti. Poročajo, da je odstopovalo nadaljnjih 40.000 nadaljnjih beguncev.

V poročilu, ki ga je poslal J. L. Caldwell, poslanik Združenih držav v Perziji, se glasi, da so Turki opustili zasledovanje teh beguncev, da pa se je veliko preživelih oropalo vsega imetja. Poslanik je prosil za pomoč ameriškega Rdečega križa.

Kajzer in Ferdinand.

Kodanj, Dansko, 31. avgusta. Nemški kajzer se nahaja v kopališču Nauheim, na obisku pri bolgarskem carju Ferdinandu, so glasno s očiščelnim obvestilom v nemških listih. — Bolgarski kralj se zdravi v tem kopališču.

Neoficijska poročila pravijo da je Ferdinand zblazel.

Iz starega kraja

(Jug. Čas. Urad, Washington.)

Padel je na tirolskem bojišču

sin glavnega urednika tržaške "Edinosti". Dušan Cotič, nadebuden mladenič, ki se je kljub svoji mladosti odlikoval v narodnem boju in bil odličen član tržaškega Sokola.

Izdajica se plača, ali ne spoštuje.

Pod tem naslovom piše "Hrvatska Država" 12. junija: Karl Linhart, vodja štajerskih nemškutarjev, urednik "Stajerec", je te dni umrl v Prugu. On je bil tudi, ki je nedavno tega vodil znano deputacijo na Dunaj, ki je izšla svojo želo na Jugoslovane. Nemški listu mu ne posvečujejo dosti pažnje povodom njegove smrti. Znano jim je, da so izgubili z njim svojega plačanca, ali pregovor pravi, da: "Izdajica se plača, toda ne spoštuje." Naj tega ne pozabijo naši domači plačanci in podkupljenci!

Avstrijske diplje prebirajo.

"Slovenskemu Narodu" poročajo začetkom junija z Dunaja: Vlada je odvzela zagrebškemu "Glasu Slovencev, Hrvatov in Srbov" poštni dobit za avstrijske dežele. To je očitno prvi čin novega policijskega, oziroma notranjega ministristva v zadevi ureditve jugoslovanskega vprašanja.

Nemški gimnazija v Opatiji.

V Opatiji je bila že leta 1917. otvorena nemška gimnazija. Pri otvoritvi e je vpisalo v njo 72 di-jakov. — Naj se pri tem naši Avstrijski zopet vprašajo, ali imajo Slovenci in Hrvati v Istri ter na Gorškem, katerih je na stotisoče, kako svojo srednjo šolo, medtem ko nimajo Čehi na Dunaju, katerih je par stotisoč, niti ene ljud-ske šole.

Po "Hrvatski Državi" od 23. junija piše o tem graška "Tagespost": Kar se ni dalo doseči v vojni. Osnovana je nemška realna gimnazija v Opatiji. Leta 1917. ko je bila šola otvorena, jo je po-sečalo 72 dijakov. — List dalje trdi, da se iz tega velikega (?) števila vidi, da je bilo potrebno otvoriti nemško realko, in pozivlja Nemce, da se prizadevajo okrepiti šolo, ker se bo na ta način avstrijska Rivijera v večji meri ter-tem prej postavila v službo domače narodne sile.

Zavednost slovenskih otrok.

"Hrvatska Država" piše 20. junija: Evo, kako delajo Slovenci! Neka Srbkinja je vprašala v Ljubljani desetletnega dečka za pojas-čajo, da je odstopovalo nadaljnjih 40.000 nadaljnjih beguncev.

V poročilu, ki ga je poslal J. L. Caldwell, poslanik Združenih držav v Perziji, se glasi, da so Turki opustili zasledovanje teh beguncev, da pa se je veliko preživelih oropalo vsega imetja. Poslanik je prosil za pomoč ameriškega Rdečega križa.

Kam se boste obrnili,

kadar delate ugovore, pogodbe, zapriseženo izjavo ali razne druge dokumente, ki spadajo v notarski posel. Kdo vam bode tolažil na sodniji, pri mirovnem sodniku ali drugod? Ako hočete pravilno izpovedati ali pričati, potrebujete človeka, ki je zmožen slovenskega in angleškega jezika. Obrnite se v tem pogledu vedno na

ANTON ZBAŠNIK,

JAVNI NOTAR IN TOLMAČ

soha 102 Bakewell Bldg., Cor. Diamond and Grant Sts., (nasproti Court House) PITTSBURGH, PA.

Telefon urada: Court 3459.

Telefon na domu: Flisk 1931 J.

Vojna divja v Franciji.

Ljudje se ne morejo boriti in obenem obdelovati zemljo.

MI JIH MORAMO PREHRANITI!

United States Food Administration

SLOV. DELAVSKA

Ustanovljena dne 16. avgusta 1908.

PODPORNA ZVEZA

Inkorporirana 22. aprila 1909 v državi Penn.

Sedež: Johnstown, Pa.

GLAVNI URAĐNIKI:

Prisodnik: IVAN PROSTOR, 1008 Norwood St., Cleveland, Ohio.
Podpisnik: JOSIP ZORKO, R. F. D. 2, Box 118, West Newton, Pa.
Glavni tajnik: BLAŽ NOVAK, 631 Main St., Johnstown, Pa.
1. Pom. tajnik: FRANK PAVLOVIĆ, 634 Main St., Johnstown, Pa.
2. Pom. tajnik: ANĐEL VIDRIČ, 20 Main Street, Conemaugh, Pa.
Blagajnik: JOSIP ZELE, 6502 St. Clair Ave., Cleveland, Ohio.
Pom. blagajnik: ANTON HOČEVAR, R. F. D. 2, Box 29 Bridgeport, Ohio.

NADZORNI ODBOR:

Predsednik nadz. odbora: JOSIP PETERNEL, Box 96, Wilkes, Pa.
1. nadzornik: NIKOLAJ POVŠE, 1 Grab St., Nurey Hill, N. E. Pittsburgh, Pa.
2. nadzornik: IVAN GROSHEL, 836 E. 187th St., Cleveland, Ohio.

POROČNI ODBOR:

Predsednik poroč. odbora: MARTIN OBERŠAN, Box 71, East Mineral, Kan.
1. poročnik: FRANK TEROPČIČ, R. F. D. 3, Box 146, Fort Smith, Ark.
2. poročnik: JOSIP GOLOB, 1916 So. 14th St., Springfield, Ill.

VERHOVNI ZDRAVNIK:

Dr. JOSIP V. GRAHEK, 643 E. Ohio St., Pittsburgh, Pa.

Glavni urad: 634 Main St., Johnstown, Pa.

URADNO GLASILO:

"GLAS NARODA", 82 Courtlandt Street, New York City.

Osnovna društva, oštrina njih uradniki, so ljudsko proleto, poklicati vse dolge naravnost na glasno tajnika in nikogar drugega. Doseg naj se pošlje edino potom Poštinih, Expressnih, ali Bančnih denarnih nakaznic, nikakor pa ne potom privatnih čekov. Nakaznice naj se naslovijo: Blaž Novak, Title Trust & Guarantee Co. in tako naslovljene pošiljajo s mesečnim poročilom na naslov gl. tajnika. V skladu, da opazijo društveni tajniki pri poročilih glavnega tajnika kak pomanjkljivosti, naj to nemudoma namanijo uradu glavnega tajnika, da se v prihodnje popravi.

Nekaj o glasilu

000

Glavni odbor Slovenske Delavske Podporne Zveze nam je poslal še dva protesta proti Glasu Narodu kot glasilu SDPZ, ter s tem podprli svojo željo, da hoče imeti za glasilo napredka želje podporne organizacije tednik, ki izhaja v par sto izvodih, namesto dnevnika, ki je v tisočih iztisih razširjen po celi Ameriki.

IZ GLAVNEGA URADA SDPZ.

Med dopisovanjem z glavnim uradom večkrat društva omenjajo kritiko o glasilu SDPZ, na podlagi čegar pa seveda ne more glavni odbor podvzeti nobenih odločnih korakov. Končno je pa prišlo do inicijativ pri društvih, kar moramo v poštovati. Članstvo se bode torej potom splošnega glasovanja izreklo za ali proti spremembi glasila.

Ker sem čital v G. N. komentarje k inicijativi društva št. 3 v pogledu spremembe glasila, predno je bila resolucija v glasilu sploh priobčena, in se od strani Glas Naroda skuša predhacivati nekakšno diktatorstvo posameznim članom, si dovoljujem v odgovor tem izjavamjem priobčiti tozadevne predloge oziroma poročila še nekaterih drugih društev, dasi vsaj začasno ni bil to namen gl. odbora.

IZ urada dr. št. 11 SDPZ.

Na zadnji seji društva Zvezja Svobode št. 11, spadajoče k S. D. P. Zvezi se je razmotrivalo vprašanje glasila Zveze. Po daljšem razmotrivanju se je sklenilo, da se pošlje protest proti sedanjemu glasilu v obliki resolucije, ki se glasi:

1. — Ker se je Zveza izrekla za republikanske reforme;
2. — Ker je glasilo Zveze svoječasno podpiralo republikanske reforme;
3. — Ker delavci vidimo dela vsaki problem v republikah jasnejši in modernejši;
4. — Ker se je tudi vlada Združenih držav izrekla za ljudstvo ter da ljudstvo samo odločuje kaj da hoče;
5. — Ker smo sami delavci v organizaciji moramo tudi gledati, da se želja ljudstva izpolni v kolikor mogoče velikem obsegu;
6. — Ker je Zveza kakor tudi članstvo po večini za ljudovlado že za naprej, dočim je glasilo Zveze enostavno zaobrnila stališče ter deluje proti izrečni reformaciji in deluje v nasprotni smeri, je sklenjeno, da moramo mi kot delavci stati na strani ljudovladnih oblikah ter podpirati cilje Združenih držav; počevati delavstvo da bode kadar do mira, oziroma da volite kakšne forme vlado hoče, glasovalo za ljudovlado (republiko), ne pa za kakšno dinastijo po milosti božji. O dinastijah imamo dovolj bridkih izkušenj ter ni poorebno, da bi se ljudstvo ponovno gnalo v boj ni vrtnice.

Iz teh vzrokov apeliramo na vse članstvo SDPZ, da se sedanje glasilo odstavi ter naj njegovo mesto prevzame sedanje podglasilo.

Za društvo Zvezja Svobode št. 11 SDPZ.

(Društ. pečat)

Louis Sterle, predsednik,
Anton Tanželj, blagajnik,

Andrej Obreza, tajnik,
Joe Doles, zapisnikar.

Inicijativni predlog društva Rožna Dolina šte. 125 Slovenske Delavske Podporne Zveze:

Članstvo društva Rožna Dolina šte. 125 je enoglasno sklenilo na redni mesečni seji dne 5. avgusta 1918 in stavilo inicijativni predlog proti sedanjemu glasilu Glas Naroda.

Izprevideli smo, da Glas Naroda dela proti mišljenju članstva Slovenske Delavske Podporne Zveze. Večina članstva SDPZ se stoji od preprostega delavca (trpina). Tudi mi včasih premišljujemo med delom ali ob prostem času in sprašujemo sami sebe, kaj bi bilo dobro in da bi nam koristilo. Tako smo tudi začeli premišljovati jugoslovansko vprašanje.

Prišli smo do zaključka, da je edina stvar, ki nam zamore v tem oziru kaj koristiti — program Slovenskega Republičanskega Združenja, ker le pod tem programom zamoremo pričakovati popolno svobodo slovenskega naroda v stari domovini.

Večina članstva SDPZ se strinja z idejo SRZ, zakaj bi se pa ne glasilo organizacije, one se nam je pa po robu obrnilo in si misli kaj bo SRZ, v kateri so združeni sami delavci: pojdemo tja, kjer so gospodi ministri z visokimi klobuki.

Apeliramo na društva, da podpirajo ta predlog da pride na splošno glasovanje, da se izkaže kaj tudi mi delavci lahko storimo. Mi pa zberimo kak bolj napredni list za naše glasilo.

ODBOR:

Jernej Hafner, predsednik,
Ignac Krek, blagajnik,

Vincent Vidmar, tajnik,
John Krek, zapisnikar.

Iz urada društva Od boja do zmage šte. 22 SDPZ. La Salle, Ill.:

Na zadnji mesečni seji avgusta je naše članstvo do enega glasovalo, da sedanji list Glas Naroda kot društveno glasilo odpade in da se naj ga nadomesti z delavskim listom.

S spoštovanjem

Ferdo Arsenšek, tajnik.

To naj torej zadostuje izmed vseh, ki so pa slični in se mi ne vidi potrebno ostalih priobčati.

Glas Naroda se do sedaj ni spušcal v komentiranje zvezinih zadev, a ko se gre za glasilo, ne more zadevo organizaciji prepustiti v rešitev.

V podrobnejša razpravljanja o inicijativi se za enkrat ne bomo spuščali; izrazim se pa na tem mestu, da se popolnoma strinjam z inicijativo (resolucijo) izdano od društva št. 3 v svrhu spremembe glasila.

Blaž Novak, gl. tajnik.

Mi še enkrat opozarjamo trezno misleče članstvo, naj izreče svojo končno besedo ter naj pove diktatorjem, da ima pri organizaciji odločevati članstvo, ne pa par oseb, ki hočejo iti iz političnih simpatij nekemu na roko ter mu utrditi omajano stališče.

Uredništvo.

Slovenske novice

Joliet, Ill.

V soboto 24. avg. je bilo registriranih v Jolietu in okraju Will 144 mladenčev, ki so dosegli svoj 21. rojstni dan med dnem 5. junija in dnem 24. avg. Med temi registriranci so sledeči slovenski fantje: Anthony Čulík, Jacob Colnar, Frank J. Horvat, Anthony Hudolin, John Koejan, Frank Kvaternik, Vincent Marić, Alexander Posega, Joe Geo. Smolak, John Joe Susterski in Anthony Joe Pruss.

Joe Adlešić, zaposlen v Scott Street Works, je bil ondan operiran na kili. Joe Starašmić je ležal pod tednov v bolnišnici po neki operaciji. Dne 23. avg. je prišel domov. Ali moral je takoj nazaj v bolnišnico, kjer je bil iznova operiran po nekem drugem zdravniku. Prva operacija je bila izvršena tako imenitno, da se mu je po petih tednih "zaceleha" rana že privdala, ko je vstal in se vrnil domov, oziroma na delo, zopet predelal. Dotičnega ranoceelnika bo menda tožil.

Žepni tatovi so baje ukradli 370 dolarjev iz suknje nekega našega rojaka, ko je delal blizu nekega stroja v Standard Paint Works 20. avg. Denar so našli skrit pod strojem naslednje jutro. Dotični naš rojak je šel na delo ob navadnem času 20. avg. zjutraj ter je obelil svojo suknjo na steno blizu stroja, pri katerem je opravljal svoje delo. V notranjem žepu je bilo \$370 v bankovcih, katere je nosil pri sebi že nekaj časa. Tatvino je zasledil istega dne opoldne. Obvestil je policijo. Sodnik McCulloch je takoj izdal iskalno povelje, s katerim sta šla okradene in pomožni šerif Peterson na lice mesta. Sledila je temeljita preiskava, ali rešecar se ni dalo zaslediti v spoznanje tatu. Ko so naslednje jutro našli denar, je bil skrit pod strojem kakih 20 čevljev od prostora, kjer je visela suknja okradenceva. Preiskava je zelo razdražila nekatere sodelavce, kar je lahko umerno, kajti nihče ne pride rad na sum in v preiskavo po nedolžnem. Pravijo, da je dotični rojak vaju nositi večje svote pri sebi. Lani je nosil \$1300 v žepu več mesecev, predno jih je zaupal v varstvo banki.

Radi kršenja zakona o nedeljskem zapiranjtu sta bili 22. avg. preklečani salunski licenci dveh naših rojakov, in sicer pod št. 209 Indiana St. in 620 N. Broadway.

Milwaukee, Wis.

Umrli je 13. avg. 18letna Mary Vihar, 505 Virginia St. Bolehala je 3 mesece na sušici. Pogreb se je vršil 15. avg. Pred enim letom ji je umrl oče.

Jožef Kajzer, 598 38. St., ne mara nositi enakega imena, kot ga ima največji tihun sveta; zato si je izpremenil svoje ime v Kraitski.

Virginia, Minn.

Frank Krojanović iz Pineville je zadel s svojimi motorinim koleškom v avtomobil. Zadolbi je težje poškodbe. Prepeljali so ga v bolnišnico. Pravijo, da bo okreval.

Ely, Minn.

Niek Boshkof se je priznal sam krivim, da je nosil prepovedano orožje, za kar je bil obsojen na 6 mesecev dela na okrajno farmo.

NAZNANILO.

Tem potom vjudno obveščam vse člane društva "Večernica" št. 13 SDPZ v Bagdaley, Pa., da se za gotovo vdeležje redne mesečne seje v nedeljo dne 9. septembra, ker pride na dnevni red med drugimi tudi važni predlog za bodoče glasilo SDPZ, namreč: ali naj še v bodoče ostane glasilo "Glas Naroda", ali naj se ga nadomesti z bivšim glasilom "Proletar". To reš, sotrati, vsi na sejo brez izjeme, da ne bo potem kateri oporekal, da ni bil o tem obveščen.

(3-4-9) Tajnik.

NAZNANILO.

Tem potom vjudno obveščam vse člane društva "Večernica" št. 13 SDPZ v Bagdaley, Pa., da se za gotovo vdeležje redne mesečne seje v nedeljo dne 9. septembra, ker pride na dnevni red med drugimi tudi važni predlog za bodoče glasilo SDPZ, namreč: ali naj še v bodoče ostane glasilo "Glas Naroda", ali naj se ga nadomesti z bivšim glasilom "Proletar". To reš, sotrati, vsi na sejo brez izjeme, da ne bo potem kateri oporekal, da ni bil o tem obveščen.

(3-4-9) Tajnik.

NAZNANILO.

Tem potom vjudno obveščam vse člane društva "Večernica" št. 13 SDPZ v Bagdaley, Pa., da se za gotovo vdeležje redne mesečne seje v nedeljo dne 9. septembra, ker pride na dnevni red med drugimi tudi važni predlog za bodoče glasilo SDPZ, namreč: ali naj še v bodoče ostane glasilo "Glas Naroda", ali naj se ga nadomesti z bivšim glasilom "Proletar". To reš, sotrati, vsi na sejo brez izjeme, da ne bo potem kateri oporekal, da ni bil o tem obveščen.

(3-4-9) Tajnik.

NAZNANILO.

Tem potom vjudno obveščam vse člane društva "Večernica" št. 13 SDPZ v Bagdaley, Pa., da se za gotovo vdeležje redne mesečne seje v nedeljo dne 9. septembra, ker pride na dnevni red med drugimi tudi važni predlog za bodoče glasilo SDPZ, namreč: ali naj še v bodoče ostane glasilo "Glas Naroda", ali naj se ga nadomesti z bivšim glasilom "Proletar". To reš, sotrati, vsi na sejo brez izjeme, da ne bo potem kateri oporekal, da ni bil o tem obveščen.

(3-4-9) Tajnik.

NAZNANILO.

Tem potom vjudno obveščam vse člane društva "Večernica" št. 13 SDPZ v Bagdaley, Pa., da se za gotovo vdeležje redne mesečne seje v nedeljo dne 9. septembra, ker pride na dnevni red med drugimi tudi važni predlog za bodoče glasilo SDPZ, namreč: ali naj še v bodoče ostane glasilo "Glas Naroda", ali naj se ga nadomesti z bivšim glasilom "Proletar". To reš, sotrati, vsi na sejo brez izjeme, da ne bo potem kateri oporekal, da ni bil o tem obveščen.

(3-4-9) Tajnik.

NAZNANILO.

Tem potom vjudno obveščam vse člane društva "Večernica" št. 13 SDPZ v Bagdaley, Pa., da se za gotovo vdeležje redne mesečne seje v nedeljo dne 9. septembra, ker pride na dnevni red med drugimi tudi važni predlog za bodoče glasilo SDPZ, namreč: ali naj še v bodoče ostane glasilo "Glas Naroda", ali naj se ga nadomesti z bivšim glasilom "Proletar". To reš, sotrati, vsi na sejo brez izjeme, da ne bo potem kateri oporekal, da ni bil o tem obveščen.

(3-4-9) Tajnik.

NAZNANILO.

Tem potom vjudno obveščam vse člane društva "Večernica" št. 13 SDPZ v Bagdaley, Pa., da se za gotovo vdeležje redne mesečne seje v nedeljo dne 9. septembra, ker pride na dnevni red med drugimi tudi važni predlog za bodoče glasilo SDPZ, namreč: ali naj še v bodoče ostane glasilo "Glas Naroda", ali naj se ga nadomesti z bivšim glasilom "Proletar". To reš, sotrati, vsi na sejo brez izjeme, da ne bo potem kateri oporekal, da ni bil o tem obveščen.

(3-4-9) Tajnik.

NAZNANILO.

Tem potom vjudno obveščam vse člane društva "Večernica" št. 13 SDPZ v Bagdaley, Pa., da se za gotovo vdeležje redne mesečne seje v nedeljo dne 9. septembra, ker pride na dnevni red med drugimi tudi važni predlog za bodoče glasilo SDPZ, namreč: ali naj še v bodoče ostane glasilo "Glas Naroda", ali naj se ga nadomesti z bivšim glasilom "Proletar". To reš, sotrati, vsi na sejo brez izjeme, da ne bo potem kateri oporekal, da ni bil o tem obveščen.

NAZNANILO.

Iz naše krvave zgodovine

000

GOVOR LJUBLJANSKEGA ŽUPANA IVANA HRIBARJA, KI GA JE IMEL V DUHAJSKI POSLANSKI ZBORNICI 16. MARCA LETA 1909.

000

Visoka zbornica!

V dolžnosa sem si štel o dogodkih, vršivših se v Ljubljani dne 18., 19. in 20. septembra t. l. v tej zbornici obširneje razpravljati. V ta namen sem vložil, čim se je po parlamentarnih počinah sesel državni zbor, dva nujna predloga. Okolnosti so povzročile, da ta dva nujna predloga še do danes nista mogla priti na razpravo; da še več, državni zbor je bil zaključen prav v trenutku, ko bi se bila morala ta dva nujna predloga vzeti v razpravo.

Morda se je pričakovalo od mene, da pri zopetnem sklicanju državnega zbora ta dva nujna predloga vnovič vložim. Tega nameroma nisem storil, ker se bavi pri teh nujnih predlogov s postopanjem vojskava v nesrečni noči dne 20. septembra in ker ne more za pritožbe glede vojskava biti primernejše prilike, kakor je sedanja, ko razpravljamo o vladni predlogi, s katero se naj spopolni obrambna sila države.

Novo ministristvo. Ko se je sesel državni zbor, — smo, gospoda moja, našli razmere v toliko premenjene, da sede na ministrski klopi z malimi izjemami sami novi moške. Gospod min. predsednik je hotel nam Slovonom — specijelno pa nam Jugoslovonom — napraviti presenečenje.

O bistroumnosti gospoda min. predsednika se lahko misli, kakor kdo hoče, priznati se mu pa mora, da se mu je to presenečenje popokoma posrečilo. Namesto poštenih uradniških obrazov, ki so v prejšnjem sešnanju gledali z ministrske estrade v to dvorano, vidimo zdaj aam z malimi izjemami strankarje, ki očitno kaj svoje protislovansko mišljenje in katerih preteklost nam priča, da se tudi na vladni klopi ne bodo znali varovati strankarstva.

Kar se posebe na Jugoslovono nov tice, moram poudarjati, da smatram sprejetje grafa Stuergha in dr. Hochenburgerja v ministristvo kot direktno izzivanje in da so naši volilei od nas z vso odločnostjo zahtevali, naj delamo najostrejšo opozicijo ministristvu, v katerem je bilo prostora za take moke.

Za to ravnanje min. predsednika Bienenhertha ni nobenega opravičila. Zanj bi bilo žaljivo, če bi se hotelo trditi, da se ni popolnoma zavedel, kaj je storil in da ni bil v stani spoznat, kak odmev najde sprejetje imenovanih dveh — nemško-nacionalnih strankarjev v ministristvo med Jugoslovonomi.

Ker je torej mislil, da nas morajo brisirati, je nasa dolžnost, povedati z največjo odločnostjo, da nimamo do njegove vlade nobenega zaupanja in da bomo, če se mu ne zdi potrebno ministristvo rekonstruirati in membrs, z najstrožjo opozicijo delali na to, da dosežemo capitis deminutio nem.

Zunanji položaj. Ne morem si kaj, da bi pri tej priliki na kratko ne omenil našega zunanje političnega položaja. Vladni krogi sami priznavajo, da je letos pravočasno odobrenje rekrutnega zakona že zaradi tega nujno, ker to zahteva zunanji položaj in gospod predsednik nas je prav v tem smislu danes že opominjal. Zunanjemu položaju, ki nam dela skrb, je kriv konflikt s Srbijo. Tu se mora nehoti človek vprašati, če je bilo potrebno, da smo prišli v tako neprijeten politični položaj.

Povdarjati moram, gospoda, da ao ni bilo neizogibno potrebno in da smo sami največ krivi, da se je to zgodilo.

Vedno smo delali politiko, ki je bila vsa taka, da nas je moral temeljito pripraviti ob vse — simpatije balkanskih narodov.

Treba je samo opozarjati, kako je Avstrija pri raznih prilikah izrabila rekel bi obupni geografični položaj Srbije, da je srbski narod gospodarski izžemala. Kolikrat se je zgodilo, da so ogrski živnozdravniki našli kugo na gobeh in parkljih v Srbiji, kjer o tej kugi niso ničesar vedeli, — samo da so ovarali izvoz srbskih prašičev! In kuga pri govedih — kolikrat je morala pomagati, da se je zadrževala lakomost avstrijskih in ogrskih živnozorcev, pa tudi na veliko škodo avstrijskih konsumentov.

In ko se je svoj čas razvedelo, da se hoče Srbija rešiti iz naših prevročih ljubezenskih objemov s tem, da sklene carinsko zvezo z Bolgarsko, kakke grožnje in kak priask na obe strani je vprizorilo naše zunanje ministristvo, da ta namen prepreči.

Ali vsprico tega ni umevno, da dela Srbija na to, da bi se pri prvi priliki osvobodila iz tega neprijetnega položaja, iz te stiske?

Naj se sedanje postopanje Srbije se sodi kakorkoli, to se mora priznati, da se Srbom ne sme zametiti, če smatrajo sedanji tretji notek za ugodnega, se za vedno rešiti iz te stiske.

Zato bi silno obžaloval, če bi Avsarija, ki ima, to priznam, — vsled neprestanih vojnih priprav Srbije vzroke, da je v zmernirana, ne poskusila vseh sredstev in pov. da se ogne vojni.

Eno izgubljeno bitko imamo že za seboj. Premagala nas je Turčija, ki nam je z bojkotom provzročila gospodarsko škodo, ki se ne da iz lahka popraviti. Bilo bi pravo hudodelstvo, če bi zdaj e s resnično vojno spravljali v nevarnost blagostanje narodov te monarhije.

Prav nič ne dvomim, da smo kraljevini Srbiji v vsakem oziru kraj in da smo v stanu popolnoma premagati srbsko armado v ne predolgem času, če ne dobi pomoči od zunaj. Toda, kdor se loti vojne, naj se pred vsem vpraša, kaj bo v najugodnejšem slučaju kot zmagovalce prinesel domov.

V tem oziru pa je, gospoda moja, od vsega začetka evidentno, da v tej vojni ne bi z bojišča ničesar drugega prinesli, kakor — dvomljivo slavo, da smo premagali neenakega nasprotnika...

Pred vsem nam ne more biti vseeno, če bi se dragocena kri naših vojakov prelivala za fantom, če bi matere izgubile svoje sinove in cele rodine svoje deditelje. Pa tudi tega ni pozabiali, da bi se draga vojna — in to bi bila vsaka vojna — Srbijo — rodila gospodarski propad in da bi se nam mnogo let ne posrečilo dvigniti ljudsko blagostanje na stopnjo, na kateri je sedaj po tridesetih letih mornega dela.

A kaj, če bi s srbskega loka priletela puška, ki bi nas zadela v sre! V mislih imam splošno evropsko vojno, ki bi nam zadala nepreračunljivo škodo.

Kaj je torej, gospoda moja, — naravnost, kakor da modra vlada teh konsekvence ne preze in stori vse, kar bi moglo pomoči, da se prepri mirno poravnava.

Naj se mi nikar ne ugovarja, da bi to pomenilo slabost. Ravno nasprotno je res.

Popustljivosa o pravem času velja za velikodušnost, a kdor je velikodušen, ima, kakor znamo, javne simpatije na svoji strani. In javne simpatije, s katerimi moramo računati, to so simpatije Evrope.

To, gospoda moja, kar se odigrava pred našimi očmi, to ni nič drugega, kakor počasna likvidacija Turčije. Znano je, da se pri takih likvidacijah oglašajo več ali manj opravičeni terjaleci.

Ne bom preiskoval, v kolikor so terjatve Srbije opravljene. — To smem in moram toliko bolj opustiti, ker te terjatve danes razen srbski vladi najbrž nikomr niso jasne, izveze utegnejo biti nekatere države, ki stoje za Srbijo.

To pa stoji, čestiti gospodje, da si je srbski narod svojo samostalnost in neodvisnost priboril s svojo lastno krvjo v junaskem boju v nasprotju z drugimi balkanskimi narodi, za katerih osvobodjenje je tekla v potokih tuja kri. Tak narod zasluži torej možnost svobodnega, z nobenimi ovirami sosedov utenjenega gospodarskega razvoja in nihče mu ne sme zametiti, če se trudi, to doseči.

Srečen slučaj, gospoda moja, je nanesel, da more ravno Avstrija, ne da bi arpela na ugledu dati to možnost. Naj bi te prilike ne zamudila. S tem bi si pridobila dobrega in hvaleznega sosedo, kar velja še več: pridobila bi si hvalečnost Evrope in obvarovala svoje lastne narode pred strahotami vojne in nje nedoglednimi posledicami.

Iz Budimpešte sem dobil včeraj verodostojno sporočilo, da so vse

skih in ogrskih živnozorcev, pa tudi na veliko škodo avstrijskih konsumentov.

In ko se je svoj čas razvedelo, da se hoče Srbija rešiti iz naših prevročih ljubezenskih objemov s tem, da sklene carinsko zvezo z Bolgarsko, kakke grožnje in kak priask na obe strani je vprizorilo naše zunanje ministristvo, da ta namen prepreči.

Ali vsprico tega ni umevno, da dela Srbija na to, da bi se pri prvi priliki osvobodila iz tega neprijetnega položaja, iz te stiske?

Naj se sedanje postopanje Srbije se sodi kakorkoli, to se mora priznati, da se Srbom ne sme zametiti, če smatrajo sedanji tretji notek za ugodnega, se za vedno rešiti iz te stiske.

Zato bi silno obžaloval, če bi Avsarija, ki ima, to priznam, — vsled neprestanih vojnih priprav Srbije vzroke, da je v zmernirana, ne poskusila vseh sredstev in pov. da se ogne vojni.

Eno izgubljeno bitko imamo že za seboj. Premagala nas je Turčija, ki nam je z bojkotom provzročila gospodarsko škodo, ki se ne da iz lahka popraviti. Bilo bi pravo hudodelstvo, če bi zdaj e s resnično vojno spravljali v nevarnost blagostanje narodov te monarhije.

Prav nič ne dvomim, da smo kraljevini Srbiji v vsakem oziru kraj in da smo v stanu popolnoma premagati srbsko armado v ne predolgem času, če ne dobi pomoči od zunaj. Toda, kdor se loti vojne, naj se pred vsem vpraša, kaj bo v najugodnejšem slučaju kot zmagovalce prinesel domov.

V tem oziru pa je, gospoda moja, od vsega začetka evidentno, da v tej vojni ne bi z bojišča ničesar drugega prinesli, kakor — dvomljivo slavo, da smo premagali neenakega nasprotnika...

Pred vsem nam ne more biti vseeno, če bi se dragocena kri naših vojakov prelivala za fantom, če bi matere izgubile svoje sinove in cele rodine svoje deditelje. Pa tudi tega ni pozabiali, da bi se draga vojna — in to bi bila vsaka vojna — Srbijo — rodila gospodarski propad in da bi se nam mnogo let ne posrečilo dvigniti ljudsko blagostanje na stopnjo, na kateri je sedaj po tridesetih letih m

Pod Robom.

Povest. — Spisal Ivo Trošt.

(Nadaljevanje.)

Tudi Maselju se je čudno zdelo, da ga po obračunu ni bilo še nič k njemu, če že ne v gostilno, vsaj z lepo besedo v zahvalo. Ali ni bil on edini pravi začetak njegove sedanje sreče?

Naravnost ga ni hotel prijete za to, toda sporočil mu je po ljudih, po znanjih: Tako in tako — jaz sem stavljal z "da", Mednik pa z "ne". Potem je Mednik mene naglašal zaradi neuspeha, da sem mu verjel in tudi odnehal v stavi. Naglašal me je resnično. Pustil sem mu polovico, Ali ni bila moja? Pa ne rad.

Šimen in Reza sta se ob tej vesti spogledala. On je dejal:

"Oh, ta zviti Mednik! Tako je mešal z menoj kot z živino. Čakaj! Mu jo že zasolim, da bo pomnil! Ni res? Obeama sicer sem se izmotal, ha, ha! Ali vidiš sedaj?"

"O, hvala Bogu!" potrdi Reza, pogleda Šimna prav živo v oči in se skloni k njemu, kakor da se hoče prepričati, če je to še tisti kljubovalni, nagajivi Šimen.

On jo pa prime za ramo in rahlo potisne od sebe ter pokaže bele zobe:

"Ha, ha! Sedaj pa, sedaj — kako je pa sedaj?"

Tudi ona se mu nasmeje in odgovori:

"Sedaj? Bog vedi, kako se bo."

"Mislim, da nič hudega, če nas obvaruje Bog nesreče na duši in na telesu."

Reza je šla zadovoljna po domačem opravilu. Šimnu je zaupala popolnoma. Namesto prejšnjih vsakdanjih prizorov sta si v spoznavanju, ljubezni in prizanesljivosti spletala pod domačo streho tople gnezdece. Skupno sta hodila ob nedeljah in praznikih; k maši, skupno od mase. Stara mati s Suhega Vrha je rada prišla ter jima je za tisti čas ohranila hišo. Šimen je navadno trdil, da žene ne more več pustiti kar tako same po slabi, dolgi poti. In obe — materi in Rezi — se je do- bro zdelo, da je Šimen tako skrben

pod Robom ne prerade. Je pre- malo mrve, in Šimen ne pomni, da bi se kaj takega zgodilo niti v ti- godbo, že veste, s tistimi purani, stih dobrih, zlatih časih, ki jih pomnijo in hvalijo vsi stari ljudje. Ob tej misli je čutila veliko, to- plo zadovoljnost v svojem sren- zlasti gospodinja Reza. Menila je, da je velik, blag angel razprostrl peroti, bele in široke, ter zakril ž njimi jasno nebo, zakril celo pe- kote sonce ter da se v njegovi senci sedaj veseli z njo vesoljni svet. Tak angel se ji je zdel tista velika misel, tista topla želja, ki se ji je uresničevala, ki je napolnje- vala njo in Šimna ter vse ljudi.

Šimen je sam gnil teličko na sejem v bližnji trg na sv. Jurija dan. Tam jo je tudi prodal prav za isto ceno, kakor sta jo doma dognala z Rezo, ne vinarja več, ne marj. Potem se je vrnil naravnost na Planjavico in odšel ves denar Medniku v Štenu. Z nobeno stvarjo se ni bil še otešil od jutra, in vendar se mu ni roka prav nič tresla, ko je šel denar in je stal pred njim Miha Mednik, mogočno in široko, ter rožljaj v žepih z obe- ma rokama po srebrnih goldinar- jih in kronah. Tudi njegovega prezirljivega pogleda danes ni o- pazil, ko je govoril zraven naste- tega denarja zbrane besede, kakor jih je ponovil doma z ženo že go- tovo stokrat.

Mednik se je čutil njegovi od- ločnosti ter se mu smehljaj, kakor da ve, koliko truda ga je stalo prej, nego si je vsega tega nabral in tudi zapomnil tako lepo po- vrsti:

"Se to-le sem se bil namenil vam povedati, oče Mednik, pa brez zamere, veste! Veliko dobro- to ste mi storili, da me niste za- padili iz hiše po svetu, ko sem vam bil dolžan več kot danes, ve- ste! Tudi potem me niste pogнали izpod strehe, ko ste pogovorili Maselja, da je vam odstopil dolg, ki sem mu ga bil dolžan povrniti jaz, veste! Velika dobrota je bila to zame, veste, in sreča. Dobrota to sreča. Sreča pa ne le zame in za mejo ženo, veste, tudi za vas, oče Mednik. Zakaj vi, veste, ste pre- govorili Maselja, da vam je od- stopil moj dolg, veste, ne v svojo, marveč vašo veliko korist. To bi pa se je tudi motil. Šimen se je pa imel šele potem, ko bi mese smejal srečnemu slučaju, da je pogladi izpod Roba. Ker ste me brez izpoteke in nerodnega poka-

sljevanja pripravil svoj govor do- konec ter ga tudi dovršil brez na- pake. Zato se tudi ni bal Mednika, ki mu je zabrusil vprašanje:

"Pa ti očitaš, meni očitaš laž, ti, Šimen?!" Koliko sem storil zate?

"Vem pa že, vem; saj sem vam povedal: veliko, a še več za svoj dobiček."

Mednika je to skoro njezilo.

"Ali je to moj dobiček, da ti ži- viš zdaj človeško s svojo ženo?"

"Vaša izguba je ni. Po vašem računu bi bil šel seveda jaz kdove kam po svetu, po vašem računu bi bil zdajle vaš moj grunt, veste!"

Mednik bi ga bil najraje zagnal iz Štenu na cesto, pa sta bila skoro sama, zato si je mislil: Ne- čedne vd-ležbe ob premembi stave ne morem utajiti. Depar sem pre- jel, Šimen ni tudi vračaje dolg; dvojen dobiček. Najboljše, če ob- držim še Šimna. Ali kar takole ob nič se tudi ne vdam. Štenuški pomočnik je takaj. Ta je slišal vse: naj pa se to-le. — In zopet je oblastno pogledal Šimna ter se za- krohotal:

"Laž imenuješ to, kar sem storil zate in kar je bilo tebi rešitev in Rezi. Morda nis?"

"Res", potrdi Šimen, "kakor je tudi res, da ste vi pobasali po krivici polovico Maseljevega de- narja, ki bi bil ves moj."

Mednik se je zopet čutil, odkod ima Šimen danes toliko poguma. Skoro da se je kesal, ker je nade- ljal pogovor in ga ni raje po- stavil na cesto. Sedaj se je moral opravičiti:

"Ali nisem tvoji ženi odpustil povrnitev denarja za purane — na račun polovice stave?"

"To je tudi resnica. Tisto pu- rane sprejemam tudi jaz namesto tistega denarja. Saj zastonj bi ga še ne maral od vas, veste."

"Presneto, smo moški danes, kaj, Šimen? Pa naj bo, no! Lisja- kove kože nisi še prinesel, kunine ne — na račun kaj?"

Kaj naj reče Šimen na to? Na- smehnil se je vnoči, ko je spo- znal, da hoče vsekakor tudi Me- dnik imeti del zasluge na njegovi sreči, da ga ni mogel zabarantati, ker se mu ni dal.

Mednik zopet menil, da Podro- bar z nasmehom pritrjuje njegovi

velikodušnosti za purane. Ločila sta se — vsak zase zado- voljna.

Šimen se je vesel trčal domov, ker je vedel, da ustreže ženi, če ji pove vse, kako in kaj je opravil po svetu. Zato se ni utegnil niti danes nič oglašati pri Maselju, kar bi bilo spodobno. Tudi je menil, da je bolje, če odnese spravo s so- rodnikom na nekoliko poznejši čas, ker je bila to tudi Reza misel.

Tisti čas je pa bil že prav blizu. Neko pomladno jutro knalu po- tem je hitel Šimen skoro brez sa- pe izpod Roba na Planjavico. Mu- dilo se mu je tako, da se je po- za- bil celo odkriti, prekrizati ter med potoma zmoliti Očenaš za pokoj pokojnemu očetu, ko jo je pomikal mimo rdeče pobarvanega križa ob poti, kjer je izdihnil pred davnimi leti rajni Podrobar v Jerovi griži. Danes je hitel, kakor da mu je po- sodil peroti tisti vseobsežni angel, ki je menila Reza, da podoben ti- sti veliki srečni misli, že objema v svoji oblasti veselstvo. Pomikal se je naglo, kakor da ga nosi ve- ter. Kamenje mu je odletalo iz- pod okovanih čevljev na vse stra- ni. A kaj se je menjil danes Pod- robar za kamenje? On se je danes pomikal proti Planjavici, kakor da nima nog, kakor da ga nosi sama neznana sreča na svojih ne- vidnih krilih.

Bil je zanj dan, ki ga je ustvaril sam Bog že v začetku. Tudi ko so ga le noge prinesle na Planjavico, je dirjal brez prestanka, dirjal po vasi naravnost mimo Mednika — še ozrl se ni tja — naravnost k Maselju. Nagloma je odprl vrata, planil v hišo, pa kar v eni sapi v gostilniško sobo, kakor da so ga pravkar vrgli z nebes, ter zavpil:

"Oče Maselje, oče Maselje!"

Maselje, nevajen tako burno prihajajočih gostov, se prikaže knalu na pragu duri, ki so držale v kuhinjo, ter se začudi:

"Oho, moj stari sovražnik Pod- robar! Srečne oči! Ali te je ven- dar minila jeza?"

"Kaj, jeza? Nobene jeze, oče Maselje! Danes govorimo druga- če, oče Maselje, veste?"

Gostilničar se ni mogel načuditi, da je Podrobar danes takšen. Iz- imi pojutrinjem. Ta konvencija vedel je bil že med tem časom, ka- ko se je obnesel Šimen zadnjič de osnivanja jugoslov. države.

zanj pri Medniku, pa je ugibal, če nista zopet danes imela podobne praske. Zato ga podraži:

"I, kaj pa da si danes vendar tako židane volje? Ho-ho! In tudi praznje oblečen! Ali sta se zopet dajala z Mednikom?"

"A, kaj Mednik! Danes ga pu- stim, naj plava ali tone v svojem bogastvu. Danes..."

"Potem ni drugega", meni Ma- selje, "nego da ti je umrla žena. Pa ne da bi ti bila res umrla!"

"He-he-he! Kaj še! Bog varuj! Umrla! Kaj pa da! Ni umrla, oče Maselje! Pustite me, no, naj po- vem: h krstu sem vas prišel prosit za botra, oče Maselje, veste! Mla- dega Podrobarja smo dobili po- noči, he-he! Staramo se, staramo! Imamo že naslednika. Vse je po sreči in lepo, samo fantek je še — jnd, he-he!"

Komaj si je oddahnil Šimen in gemirno sukal klobuk v rokah, za- kaj spodobni se, da vabi oče odkrit botra svojemu otroku.

"No, no! To pa se že zgodi, Si- men, če nisi nič več hud name", ga potoleži gostilničar.

"Bog varuj, oče Maselje! Tega pa ne, tega pa ne, da bi bil hud. Saj nisem bil še nikoli — na vas že ne, prav zares."

(Dalje prihodnjt.)

Hrvati za Jugosla- ijo.

Mariborski "Slovenski Gospo- dar" od 27. junija piše: Poslanec dr. Tršić je pisal "Domovini": "...Ena stvar je gotova, da se mi Hrvati namreč ne bomo dali ujeti po Nemcih in Madžarih in da se skozi in skozi zavedamo, da ne mo- remo obstajati brez zedinjenja s Slovenci in Srbi. Ako se odpove- mo Slovence, da podpiramo Nemce in Madžare, bo prišla po- znejše vrsta na nas, da izginejo kot narod."

Jugoslovanska deklaracija.

Banjski "Freundenblatt" pri- nese 29. junija naslednjo vest iz Grada: Liberalna demokratska stranka, bivša narodno-napredna stranka, je sklicala konvencijo vseh strank, ki se bo vršila jutri da je Podrobar danes takšen. Iz- imi pojutrinjem. Ta konvencija bo določila točke deklaracije gle- de osnivanja jugoslov. države.

Varčevanje -- poglavitna naloga...

Voditelji naše velike republike in njim na čelu predsednik Wilson. so prišli do prepričanja, da zamore edino varčevanje v vseh stvareh, varčevanje do skrajno- sti, privedi to deželo h končni zmagi.

In če bo zmagala Amerika, bo zmagal ves pošteti svet nad krivico, nepoštenostjo in barbarstvom.

Vlada Združenih držav zahteva od nas, ki smo ostali tukaj, najmanj, kar more zahtevati.

Od nas zahteva, da moramo varčevati, in da imamo od tega varčevanja v prvi vrsti mi sami dobiček in šele v drugi vrsti vlada

S svojimi prihranki pomagamo vladi. Naši prihranki nam bodo dobrodošli v težjih časih kot so sedaj.

EVROPA JE IZČRPANA.

Dala je vse, kar je imela. Dala je vse, kar je morala dati.

Nam ni rečeno, da moramo, pač pa le, KAR MOREMO, čeravno v najvišji meri.

Nemci morda mislijo, da je ta kampanja za vojno-varčevalne znamke nekaj neumnega. Naj mislijo, to je njihova stvar. — V najkrajšem času bodo izprevide- li, da bo ta armada ravno tako pripomogla h končni zmagi kot armada na bojiščih v Franciji.

Vaša patriotična dolžnost je v razmerju z denarjem, katerega zaslužite. Čimveč zaslužite, temveč morete in temveč morate vložiti v vojno-varčevalne znamke.

NE POZABITE, da je vojakovo življenje odvisno od podpore ki mu jo dajejo ljudje doma. POMAGAJTE! Štedite in kupujte vojno-varčevalne znamke!

Sedaj lahko kupi

vsakdo

W. S. S.

za nizko ceno:

\$4.19

BUY W. S. S.

Leta 1923 bo vsaka

posamezna

W. S. S.

vredna:

\$5.00

Ni dovolj razlagati, kaj so storili Nemci. To Nemcev čisto nič ne boli. — Oni se čisto nič ne brigajo, kaj vi mislite o njih.

Pomagajte svoji vladi, da jih bo premagala. To je edina stvar, katero morajo Nemci vpoštevati. Če štedite in kupujete vojno-varčevalne znamke, zadenete

Nemca na ono mesto, kjer je najbolj občutljiv.

MI SE NE BORIMO ZATO, DA BI IZGUBILI PO VOJNO. Toda ali ste že pomislili, kaj bi se zgodilo, če BI JO IZGUBILI?

Hitrost zmage je odvisna od tega, kako znaš varčevati in kako znam varčevati jaz ter podpirati vlado v finančnem oziru

Kupujte vojno-varčevalne znamke ter povspešite ZMAGO!

Ali izpolnjujete tako vestno svojo nalogo kot jo izpolnjujejo naši fantje na fronti?

Nekdo je rekel: Če bi se naši fanti tako dolgo vstavljali iti "over the top", kot se branijo nekateri ljudje kupovati vojno-varčevalne znamke in Liberty bon- da, bi prišli pred vojno sodišče in bi bili ustreljeni vsled strahotnosti.

Pomisliti je treba, da bi tega denarja ne darovali vladi, pač pa samo posodili, ter bi ga lanko dobili nazaj, kadarkoli bi hoteli.

